

**Univerzita Karlova v Praze**

**Filozofická fakulta**

Ústav informačních studií a knihovnictví

# **Bakalářská práce**

Michaela Opatrná

## **Profil fondu vybrané knihovny z hlediska zastoupení tématu nových náboženství, sekt a magie**

The fund profile of selected library in the view of representation of topic of the  
new religions, sects and magic

Praha 2015

Vedoucí práce: PhDr. Radka Římanová, Ph.D.

Oponent diplomové práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

# PROHLÁŠENÍ

*“Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.”*

v Praze dne: .....

.....

Michaela Opatrná

# KLÍČOVÁ SLOVA

## **Klíčová slova (česky)**

nová náboženství, sekty, magie, budování fondu, akvizice, dostupnost titulů, Městská knihovna v Praze

## **Klíčová slova (anglicky)**

new religions, sects, magic, collection development, acquisition, availability of titles, Municipal Library of Prague

# ABSTRAKT

## **Abstrakt (česky)**

Práce se zabývá popisem a základní analýzou akvizice, zpracování, zpřístupnění a využívání titulů v oblasti témat nových náboženství, sekt a magie v Městské knihovně v Praze. Práce vychází z teoretického vymezení témat nových náboženství, sekt a magie a rozdělení do dílčích témat. Samostatná kapitola je také věnována teoretickému popisu dekompozice knihovního systému. V praktické části je provedena analýza 30 vybraných publikací zastupujících tato témata. V této části je využito metody strukturovaného rozhovoru se zaměstnanci vybrané knihovny, pozorování a zpracování dat automatizovaného knihovnicko-informačního systému (bibliografické záznamy, anonymizované logy výpůjček). V závěrečné kapitole této části jsou vyhodnoceny uskutečněné analýzy vybraných publikací.

## **Abstract (in English)**

Thesis describes a basic analysis of the acquisition, processing, access to and use of titles in the topics of new religions, sects and magic in the Municipal Library in Prague. The work is based on theoretical definition of topics of new religions, sects and magic, and their division into sub-topics. A separate chapter is devoted to theoretical description of the decomposition of the library system. In the practical part is an analysis of 30 selected publications representing these topics. This part is based on the method of structured interviews with employees of the selected library, observation and data processing of computerized library information system (bibliographic records, anonymized logs borrowing). In the final chapter of this section there are evaluated the undertaken analysis of selected publications.

## IDENTIFIKAČNÍ ZÁZNAM

OPATRŇÁ, Michaela. *Profil fondu vybrané knihovny z hlediska zastoupení tématu nových náboženství, sekt a magie*. [The fund profile of selected library in the view of representation of topic of the new religions, sects and magic]. Praha, 2015. 77 stran, 2 přílohy. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví (21-UISK). Vedoucí práce Římanová, Radka.

# PODĚKOVÁNÍ

Zde bych ráda poděkovala vedoucí mé práce, paní PhDr. Radce Římanové, Ph.D., za její rady, které mi věnovala při zpracování mé bakalářské práce. Dále patří mé velké díky paní Mgr. Sáře Janě Křpatové, vedoucí oddělení akvizice Městské knihovny v Praze, za její laskavou pomoc, vstřícnost, ochotu a poskytnutí cenných informací potřebných k jejímu vypracování. Dále bych ráda poděkovala paní Anně Zárubové-Říhové, zástupkyni vedoucího pobočky Městské knihovny v Praze v Korunní, za vstřícnost a ochotu. Děkuji také svým nejbližším, kteří mě vytrvale povzbuzovali a po celou dobu mi byli oporou.

# OBSAH

1. ÚVOD .....	10
2. TEORETICKÁ ČÁST .....	12
2.1 Vymezení tématu nových náboženství, sekt a magie.....	12
2.1.1 Definice náboženství .....	12
2.1.1.1 Definice nových náboženství.....	14
2.1.1.2 Definice církve.....	14
2.1.2 Definice sekt .....	15
2.1.2.1 Definice kultu.....	16
2.1.3 Definice magie.....	17
2.2 Typologie nových náboženství, sekt a magie.....	19
2.2.1 Přehled vybraných nových náboženství, sekt a magie .....	19
2.3 Dekompozice systému Městské knihovny v Praze .....	22
2.3.1 Statické prvky Městské knihovny v Praze.....	22
2.3.1.1 Knihovní fond .....	22
2.3.1.2 Zaměstnanci knihovny .....	23
2.3.1.3 Uživatelé knihovny .....	23
2.3.1.4 Vybavení knihovny .....	24
2.3.2 Dynamické prvky hybridní knihovny .....	25
2.3.2.1 Akvizice .....	25
2.3.2.2 Katalogizace.....	25
2.3.2.3 Organizace fondu .....	26
2.3.2.4 Poskytované služby.....	26
2.3.3 Okolí knihovny .....	27
2.3.3.1 Organizační schéma .....	27
2.3.3.2 Spolupracující instituce.....	27
2.3.3.3 Finance .....	28
2.3.3.4 Legislativa.....	29
3. PRAKTICKÁ ČÁST .....	30
3.1 Cíl výzkumu a hypotézy.....	30
3.1.1 Cíl výzkumu .....	30
3.1.2 Hypotézy.....	31



3.2 Analýza budování fondu Městské knihovny v Praze z hlediska tématu práce .....	32
3.2.1 Dodavatelé Městské knihovny v Praze.....	32
3.2.2 Budování fondu v období před a těsně po sametové revoluci .....	32
3.2.3 Budování fondu v období porevolučním .....	33
3.2.4 Budování fondu v období 90. let 20. století .....	34
3.2.5 Budování fondu v 21. století.....	35
3.2.6 Akviziční politika Městské knihovny v Praze z hlediska tématu práce .....	35
3.2.7 Půjčování kontroverzních titulů.....	36
3.2.8 Vlastní analýza .....	37
3.3 Analýza prezentace fondů vybrané knihovny z hlediska tématu práce .....	50
3.3.1 Metody katalogizace.....	50
3.3.2 Věcné pořádání .....	50
3.3.3 Dostupnost titulů na webovém katalogu .....	53
3.3.4 Dostupnost titulů v systému Koniáš .....	54
3.3.5 Dostupnost titulů v knihovně.....	54
3.3.6 Vlastní analýza .....	55
3.4 Analýza užití fondů vybrané knihovny z hlediska tématu práce .....	62
3.4.1 Užití fondů.....	62
3.4.2 Vlastní analýza .....	63
3.5 Kritické zhodnocení případové studie z hlediska tématu práce .....	66
3.5.1 Kritické zhodnocení analýzy budování fondu .....	66
3.5.2 Kritické zhodnocení analýzy prezentace fondu.....	67
3.5.3 Kritické zhodnocení analýzy užití fondu.....	68
4. Z Á V Ě R .....	69
5. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY .....	71
6. SEZNAM TABULEK .....	74
7. SEZNAM GRAFŮ .....	75
8. SEZNAM OBRÁZKŮ .....	76
8.1 Seznam zdrojů obrázků .....	77
9. PŘÍLOHY .....	I
9.1 Rozhovor 1 .....	I
9.2 Rozhovor 2.....	IV

# 1. ÚVOD

Téma, které jsem si vybrala pro svou bakalářskou práci, je nejen v současné době velmi aktuální, ale také zároveň pro některé velmi kontroverzní. Ačkoliv se povědomí o tomto tématu neustále zvyšuje, je pořád širší veřejnosti spíše neznámé, nebo jak bych raději řekla, nesprávně chápáné. Toto téma se totiž obtížně obecně vykládá a z různých důvodů si vůči němu lidé zachovávají takový odstup, který jim brání se v tématu lépe zorientovat a překonat předsudky, které předchází jeho pověst. Pro mne mají tyto oblasti zvláštní význam, protože se o ně již dlouho zajímám ve smyslu eklektického shromažďování informací pro vlastní rozvoj bez přejímání jakýchkoliv autoritářských prvků.

Při výběru konkrétní městské knihovny jsem zvolila Městskou knihovnu v Praze se všemi jejími pobočkami, respektive z hlediska jejího centrálního fondu a centrálního knihovního systému, který je spravován v režimu tzv. tékavého fondu, vlastnímu pouze Městské knihovně v Praze.

Tzv. tékavý fond znamená, že čtenáři mohou své vypůjčené knihy vrátit do kterékoliv pobočky – tedy do jiné, než ve které si knihy vypůjčili, z toho důvodu, aby se jim vrácení co nejvíce usnadnilo a vyhovovalo tak dynamice jejich pohybů po městě. Vracené knihy jsou pak po načtení do vlastního knihovnicko-informačního systému Městské knihovny v Praze (Koniáš) uloženy do beden, které se v určitý den v týdnu sváží do centrální knihovny, kde jsou knihy rozdělovány a následně rozváženy do příslušných poboček, ze kterých dané knihy původně pocházejí. Z tohoto důvodu je velmi těžké v jednotlivých pobočkách mapovat výskyt konkrétní knihy a je tedy vhodné analyzovat celý centrální fond.

Účelem této práce je blíže představit tato témata a poskytnout dostatek nových podnětů pro následné rozšiřování znalostí, odkázat na kvalitní literaturu a ukázat dostupnost konkrétních vybraných titulů v Městské knihovně v Praze. Zároveň má práce přinášet také informace o akvizici, zpracování knih a systému vnitřního fungování této knihovny.

V teoretické části mé bakalářské práce jsem provedla základní vymezení tohoto tématu do kategorií, které byly rovněž zařazeny do třídění MDT (Mezinárodního desetinného třídění), abych tím více zpřehlednila celou problematiku. Ve své práci zároveň nabízím několik hesel včetně internetových odkazů, které si zájemci mohou podle potřeby dohledat a dále se o nich dozvědět více.

V praktické části své práce jsem nejprve definovala základní pojmy a podle dílčích kategorií, do kterých jsem celkové téma své práce rozdělila, zvolila 30 typických knižních zástupců, kvalitně recenzovaných a žádaných knih s co nejvyšší odborností pro dané téma a tyto knihy jsem následně zanalyzovala z několika různých hledisek. Těchto 30 knih, jejichž záznamy uvádím ve formátu katalogizačního lístku podle ISBD tak, jak je uvádí Městská knihovna v Praze, se tak stalo ústředním bodem praktické části této práce.

Obecný popis způsobu akvizice v knihovně jsem využila pro zjištění, jak jsou knihy tohoto tématu do Městské knihovny v Praze vybírány, což bylo rovněž náplní praktické části, pro kterou jsem získávala informace od osob pověřených správou fondu. Zjišťovala jsem zejména, jak a podle čeho knihy vybírají, kolik exemplářů od každé knihy nakupují a jak celkově přistupují k tomuto typu literatury. Dále jsem se zaměřila na to, jak jsou knihy z těchto témat prezentovány na základě jejich věcného popisu, do kterých témat jsou řazeny a jak jsou tedy přímo vystaveny v regálech.

Dále jsem se zabývala analýzou zájmu uživatelů o tyto knihy, kdy jsem spolupracovala také s IT oddělením Městské knihovny, které mi umožnilo nahlédnout do statistik logů výpůjček, na základě kterých jsem následně vypracovala analýzu. Jako metody výzkumu jsem použila kvalitativní analýzu, pozorování a řízené rozhovory. Na závěr jsem provedla kritické zhodnocení případové studie, shrnula poznatky zjištěné v jednotlivých kapitolách a zhodnotila jsem přínos své práce pro zájemce.

Analýza věkového průměru čtenářů uvedených titulů bohužel nemohla být provedena, neboť se jedná o velmi náročný úkol. Konzultovala jsem tuto problematiku s vedením IT oddělení a dozvěděla jsem se, že by to znamenalo práci v rozsahu několika dnů. Není možné realizovat takovouto činnost na zakázku nad rámec standardních pracovních povinností, a to zvláště v tomto období přechodu na nová pravidla.

Bakalářská práce má rozsah 77 stran, tj. přibližně 42 normostran a 5 stran příloh. Součástí bakalářské práce je 30 obrázků, 17 tabulek a 3 grafy. V textu jsou uvedeny citace podle tzv. Harvardského systému (v závorce uvedeno jméno autora a rok, případně strana), citace zdrojů jsou provedeny podle normy ISO 690 a zdroje jsou řazeny abecedně. Za seznamem použité literatury jsou uvedeny také seznamy použitých tabulek, grafů, obrázků, zdrojů obrázků a přílohy.

## 2. TEORETICKÁ ČÁST

### 2.1 Vymezení tématu nových náboženství, sekt a magie

Náboženství, sekty a magie jsou témata, která provázejí lidstvo po celou dobu jeho existence. Jejich účelem je jednotný výklad světa, který vede k soudržnosti a stabilitě uspořádání určité společnosti, naplňovat spirituální potřebu jedince a vysvětlovat jevy, které jinak odporují lidskému rozumovému chápání. Tyto fenomény jsou vždy spojeny s jistým vymezením se vůči obecně přijímané většinové společnosti a určitou měrou napětí z toho vycházející. Míra napětí je určována rozdílem mezi hodnotami majoritní společnosti a hodnotami daného společenství. Kromě termínů nová náboženství a sekty se mezi odborníky používá také výrazu alternativní náboženské směry, ale také již ne zcela synonymní výraz kult (Štampach, 2008).

#### 2.1.1 Definice náboženství

Náboženství celého světa jsou natolik různorodá, že lze jen stěží určit základní sadu rozpoznávacích znaků, kterou by se mělo každé náboženství vyznačovat. Sami odborníci v oblasti religionistiky se potýkají s mnoha problémy při snaze definici vytvořit a někteří to považují dokonce za nemožné. Existuje totiž několik náboženství, která jsou pro nás z laického hlediska jednoznačně typickým příkladem náboženství, ale která sama sebe odmítají zařadit do této kategorie (Štampach, 2008).

Příkladem může být buddhismus, u kterého ústřední motiv víry nepředstavuje Bůh, nýbrž abstraktní pojem dosažení stavu nirvány, kterého se podařilo kdysi dosáhnout mladému Siddhárthovi, později uctívanému jako Buddha, a které samo sebe vidí spíše jako dharma, které se dá vyložit jako řád nebo pravidlo. A také některé obce v judaismu s označením nesouhlasí, protože svou víru označují za jistou formu humanismu, tedy za jistý filosofický směr ovlivněný judaismem.

Již v minulosti se vytvořením definice zabývalo mnoho odborníků na tuto oblast. Ve starověku náboženství definovalo několik filosofů pomocí hledání původu latinského slova *religio* – podle Cicera to je *číst znovu* a podle Lactania *znovu spojit*. Moderní novověký přístup se obrací ke genetice, kdy se snaží odpovědět na otázku, z čeho náboženství pochází – Freud jeho původ vidí v sociálních kořenech jako kolektivní neurózu a Carl Gustav Jung jej považuje za projev kolektivního nevědomí (prožívání moci, jež není zvládnutelná rozumem). Jiné filosofické směry se opírají o prožitek posvátného (Štampach, 2008).

Podle Ivana O. Štampacha (2008) se definice náboženství dělí na funkcionální a strukturální. Moderní funkcionální definice se zabývají náboženskými procesy v lidské mysli a rolí náboženství v lidském životě – definice Émila Durkheima popisuje náboženství jako systém přesvědčení a praktik, které mají nějaký vztah k posvátným věcem, zachovává tím specifickou jednotlivých náboženství a zdůrazňuje rovnováhu mezi přesvědčením a praxí. Naopak strukturální definice charakterizují náboženství jako vztah mezi člověkem a něčím – a tímto něčím je u křesťanských autorů samozřejmě Bůh a u jiných jejich polyteističtí bohové.

Podle Dušana Lužného (1997) se definice náboženství dělí na substanční a funkcionální. Substanční přístup definuje náboženství podle jeho podstaty a dělí skutečnost na sakrální (posvátnou) a profánní (světskou). Do této skupiny řadí rovněž Émile Durkheima. Lužného funkcionální typ definice se odlišuje tím, že se zabývá tím, co náboženství dělají, jak fungují a na jaké otázky lidí odpovídají. Do této skupiny řadí J. Milтона Yingera.

Ale protože definice nám má sloužit k přesnému vymezení, v jakém smyslu se bude daného termínu dále v textu používat, a jedná se tedy pouze o vymezení termínu, nikoliv samotného náboženství jako skutečnosti, je nutné prodrat se všemi nástrahami a stanovit pro tuto práci jasnou definici. Tou bude jasná strukturální definice aristotelovského typu (tzn. definici tvoří dva pojmy popisující rod pojmu a jeho specifickou diferenci), že „***náboženství je vztah člověka k transcendentní skutečnosti***“ (Štampach 2008, s. 30).

Slovem vztah je v definici myšlen vztah oboustranný, ale jedná se spíše o lidskou aktivitu, nijak nepojednává o odezvě z druhé strany vztahu. Je to vztah osobní, ale není řečeno, jestli kladný či nikoliv. Transcendentní skutečnost je pojem označující protějšek člověka ve vztahu. Pojem transcendence pochází z filosofie a představuje skutečnost, která není bez vlastní iniciativy poznatelná obvyklými lidskými postupy, proto se někdy označuje jako opak imanence, která znamená popis věcí, které nepřesahují žádné běžné poznávací způsoby. S radikálním pojmem transcendence se setkáme například v Judaismu u posvátného Jehovy (JHVH) a naopak s až zpochybněnou transcendencí se můžeme setkat u polyteistických a jiných přírodních náboženství, kde je přítomnost různých nadpřirozených sil a různých i božských bytostí natolik spojena s lidským každodenním životem, že se ani nejedná vlastně o nic nadpřirozeného (Štampach, 2008).

### 2.1.1.1 Definice nových náboženství

K významným změnám v oblasti náboženského života dochází od konce padesátých let dvacátého století. Objevilo se zde velké množství samostatně působících náboženských skupin nejrůznějších orientací. Pro tyto nové a kontroverzní skupiny se začalo používat různých označení jako netradiční náboženství, nová spiritualita, ale nejčastěji se začaly označovat souhrnně jako nová náboženství, nová náboženská hnutí nebo nová religiozita. Novým náboženským hnutím se rozumělo označení nových náboženských projevů působících v rámci západních zemí, novým náboženstvím pak nové náboženské projevy na celém světě a nová religiozita zahrnovala i nové posuny v tradičních církvích (Štampach, 2008).

Jednalo se především o skupiny, které získaly skrze masmédiu největší pozornost veřejnosti jako třeba hnutí Haré Kršna nebo Církev Scientologů, ale zahrnovaly se do ní tehdy i fenomény jako například Silvova metoda kontroly mysli, různé metody léčitelství, bylinkářství a věštění nebo velmi známé hnutí vyznavačů UFO. Zdeněk Vojtíšek k novým náboženstvím uvedl, že *„mají smysl jenom v kontextu toho, co je v dané společnosti osvědčené, etablované, respektované či tradiční.“* (Vojtíšek 2007, s. 19).

*„Základním znakem, který odlišuje nová náboženská hnutí od jiných náboženských hnutí lidské historie, je fakt, že jsou výrazem globální kultury, tedy že vznikají v důsledku procesu radikální globalizace“* (Lužný 1997, s. 26-27). Nová náboženská hnutí často čerpají z bohaté tradice alternativních proudů, která jde od gnosticizmu, magie, hermetismu, přes středověké sektářství, čarodějnictví, kabal, alchymii a okultismus a snaží se tak zachovat jejich tradici a specializace.

Pokud použijeme pojmu nové náboženské hnutí pro nějaké nově se formulující náboženství, znamená to, že se jedná o skupinu, která se snaží najít své místo ve společnosti akceptovatelnými prostředky, že její názory a postoje nejsou příliš radikální vůči majoritní společnosti a že není tolik uzavřená myšlenkám zvenku. Je to termín bez hodnotící funkce, který má pouze označující funkci a nemá žádný pejorativní nádech (Lužný, 1997).

### 2.1.1.2 Definice církve

V souvislosti s novými náboženstvími se často objevuje slovo církev, ačkoliv mnohdy v úplně jiném významu, než mu přísluší. Církvi se původně rozumí **náboženská společnost**

**vycházející z křesťanské tradice.** Historický význam z řeckého *kyriaké ekklesia*, které můžeme přeložit jako *pánovo svolání*, ji popisuje jako společenství všech křesťanů. „*Toto společenství existuje v čase a prostoru v podobě společenství dílčích (lokálních) církví. Ty vznikaly působením různých osobností a v různém prostředí. Proto se od počátku lišily*“ (Štampach 2008, s. 111).

Církev by tedy měla označovat jen ty náboženské společnosti, které z křesťanství vychází a ty, které z něj nevychází, by měly být označovány jako náboženské společnosti. Často však jsou nekřesťanské náboženské společnosti za církve označovány médií. Problematiku zhoršují ještě některé samotné náboženské společnosti, které si daly do svého názvu slovo církve, ačkoliv z křesťanství nevycházejí (např. Scientologové nebo různé ryze elektronické církve působící pouze v síti Internet) (Štampach, 2008).

### 2.1.2 Definice sekt

Pojem sekta se v posledních letech poměrně výrazně vyvíjel, jeho význam se štěpil do několika proudů, a proto nemá zcela jednoznačný výklad. Zároveň s sebou nese silné emocionální zaujetí, zejména z důvodu zaměňování pojmu s projevy náboženského extremismu, což je ale jev, se kterým se můžeme setkat u jakéhokoliv náboženství a není tudíž nijak spjat přímo se sektami. Z těchto důvodů se pojem sekta někteří odborníci v oblasti religionistiky, mnohdy zdráhají vůbec použít (Štampach, 2008).

Původ slova pochází z latinského *secta*, což znamená *skupina následovníků nějakého učení*, avšak jeho řecký ekvivalent *hairésis* má význam *frakce* a *vydělené skupiny* a blíží se tak svým významem latinskému slovesu *seco*, tedy *odseknout*. Podle Břetislava Horyny<sup>1</sup> tradiční církve za sekty považují oddělené a nové cizí náboženské společnosti. V širším slova smyslu se tedy může jednat o jakoukoliv náboženskou odlišnost od původního směru.

Převzetím slova do evropských jazyků vznikly dva oddělené proudy. Zatímco autoři příslušící k hinduismu nebo buddhismu, kteří píší evropskými jazyky<sup>2</sup>, označují oddělené proudy od původního náboženství jako sekty zcela běžně, autoři příslušící ke křesťanství nebo islámu je využívají mnohem vzácněji a vždy s jistým pejorativním zabarvením díky spojení s absolutistickými nároky jejich oddělených směrů (Štampach, 2008).

---

<sup>1</sup> Štampach, 2008

<sup>2</sup> V dnešní angličtině slovo *sect* znamená *konfesní skupinu* a proto výraz *non-sectarian* se překládá jako *nezávislý na jednotlivých vyznáních*. Pro to, čemu my říkáme sekta, se v angličtině používá výraz *cult*.

Se vznikem nových náboženských hnutí v 60. letech 20. století se pojmu sekta začalo využívat jako ochrana stávající náboženské scény, protože má nejen označující, ale hlavně hodnotící funkci. Označení sekta tedy mělo všechny nově vzniklé směry uvrhnout v podezření a nedůvěryhodnost. Díky tomu se začaly využívat falešné znaky sektářství a zneužívat pojem sekta. Například svědci Jehovovi jsou pro mnoho lidí příkladem typické sekty, ale podle všeobecného označení se za sektu považuje jakékoliv náboženské společenství, které není registrované. Svědci Jehovovi jsou však registrovanou náboženskou společností podobně jako tradiční církve. Jiné lidové názory považují za sektu náboženskou skupinu s nápadně odlišnými a radikálními názory, ale také jednoduše s odlišným odíváním jejích členů, atypickými pravidly (odmítání krevní transfuze u Svědků Jehovových), posloucháním jiné hudby nebo jinými stravovacími návyky (vegetariánství nebo odmítání masných výrobků v hnutí Haré Kršna).

Obecně přijímanou definici sekty se zatím ještě nepodařilo vytvořit, existuje mnoho odborných definic, které jsou však nejednotné a vytvořené z odlišných hledisek. Pro účely této práce bude stanovena definice, že sektou se tedy nejčastěji rozumí **menšinové náboženské skupiny nových či různých alternativních směrů, které splňují zároveň následující znaky** odvozené od pojetí doktora Prokopa Remeše<sup>3</sup> (Štampach, 2008):

- **Autoritativní řízení** – vysoká centralizace, absolutní božsky garantovaná moc
- **Fundamentalismus v přístupu k pramenům** – náboženské texty se čtou nekriticky a doslovně se přejímají
- **Uzavřenost** – vytváří se zvýrazněná skupinová mentalita, omezení výměny informací s okolním světem a v krajním případě i svobodného pohybu lidí
- **Selekce informací** – jednosměrně nebo obousměrně autorita rozhoduje o utajení informací, které nejsou považovány za vhodné

#### **2.1.2.1 Definice kultu**

*„Jedná se o nejméně organizovaný a institucionalizovaný typ náboženského seskupení, znamená uctívání různých předmětů a nadpřirozených bytostí sloužící k navázání*

---

<sup>3</sup> Prokop Remeš je lékař zabývající se dlouhodobě sektami z psychopatologického a sociopatologického hlediska a pokládá za rozhodující znak sekty specifický typ autority, který se u ní projevuje.



*kontaktu s bohem a svatými, k vyprošení jejich milosti a pomoci (za latinského cultus, což znamená uctívání). Kult je prvkem každého náboženství“* (Sekot 1985, s. 152). Většinou se kult nijak výrazně nevymezuje vůči majoritní společnosti a je velmi názorově tolerantní. Může být chápán jako počátek vznikajícího nového náboženského hnutí, který ještě není dostatečně vyvinutý.

Rodney Stark a William Sims Bainbridge<sup>4</sup> navrhli dělení kultů na audienční kulty, klientní kulty a kultovní hnutí. Pro audienční hnutí je typické, že členy kultu tvoří převážně zcela anonymní návštěvníci různých přednášek pořádaných významnými osobnostmi z prostředí kultu. Další formou je klientský kult, kde se jedná o vazbu mezi terapeutem a klientem, ve kterém klient sice nepatří přímo do kultu, ale také již není naprosto anonymní. Poslední typ kultovní hnutí je nejvíce uzavřené a přímo náboženská organizace uspokojující náboženské potřeby převážně pouze svých členů (Štampach, 2008).

V dnešní době se nejčastěji setkáváme s druhým typem tzv. klientské spirituality, kdy si člověk v případě své potřeby zajistí za úplatu spirituální službu nebo zážitek v nějaké organizaci nebo přímo u jednotlivce. Dá se říci, že fenomény „věštkyní a kartářek“ jsou součástí jistého klientského kultu. *„Kulty jednají s klienty. Náboženskými prostředky [...] jim poskytují náboženský zážitek a často i zdraví, splnění přání, vhled do budoucnosti, řešení osobních problémů apod., bez toho, aby vyžadovaly jakýkoliv závazek (členský, mravní, misijní apod.) kromě finančního. Vztah mezi poskytovatelem náboženského zážitku a jeho klientem bývá pouze obchodní“* (Vojtíšek 2007, s. 210).

### 2.1.3 Definice magie

Magie je samostatný a složitý fenomén, který nese jistou podobnost s hermetickými praktikami, jež můžeme zařadit do západního esoterismu nových mimo křesťanských hnutí. Hermetismus je nauka popisující vědění Herma, pohelénštěného egyptského boha magie a vědění Thovta, které sepsali do spisu *Corpus hermeticum*<sup>5</sup> Platónovi následovníci v době kolem 1. a 2. století n. l. Magický obraz světa spolu s jejími praktikami vychází z raných či archaických fází kultury a aktivní zájem o ni stoupá v dnešních dnech převážně mezi mladšími vysoce vzdělanými lidmi, kteří se necítí být vázáni na křesťanství.

---

<sup>4</sup> R. Stark – W.S. Bainbridge. *The Future of Religion: Secularization, Revival and Cult Formation*, Berkeley – Los Angeles – London: University of California Press 1985.

<sup>5</sup> V českém jazyce se jedná o jediný překlad KOZÁK, Jaroslav: *Hermetismus. Tajné nauky starého Egypta*. Praha: Eminent 2002, s. 66-113.

Běžná lidová představa o magii souvisí s vírou v možnost okamžitého splnění přání bez cílevědomé činnosti (např. hojení ran, dešťové srážky, něčí záhuba atd.). V soudobém povědomí se víra v magické věci projevuje nesprávným výkladem jevů v životě, zejména když se věcem nebo lidem připisují síly a vlastnosti, které ve skutečnosti nemají. Spíše než víra v magii dnes převládá racionální vědecké myšlení, které takové jevy popírá a snaží se je vysvětlit přírodními jevy a zákony (Štampach, 2008).

Z filosofického pohledu je magie *„jedna z forem prvobytného náboženství spočívající v tom, že mnohé nepochopitelné jevy jsou připisovány působení magických sil a je vyjádřena v souhrnu obřadů, kterými se působí na lidi, zvířata, iluzorní bytosti atd. Prvobytnou magii nejdůkladněji prozkoumali L. Lévy-Bruhl a N. Marr, kteří ji považovali za specifickou formu myšlení, kdy člověk ještě nezná kvalitativní rozdíly mezi věcmi, a proto přenáší vlastnosti určitého jevu nebo věci na všechny další. Takovéto spoluúčastné přenesení vlastnosti pokládá prvobytný člověk za nezvratnou skutečnost, v níž není místo pro něco nadpřirozeného“* (Filosofický slovník 1976, s. 269).

Naopak z hlediska nových náboženství a sekt je magie součástí evoluční koncepce podle Jamese Georga Frazera (1854 – 1941), ve které magii představuje jako před náboženské stádium, tedy něco, co náboženství předcházelo. Z poznání neúčinnosti magie a z vědomí vlastní bezmoci podle něho vzniká náboženství, tedy odkázání se na vyšší moc, kdy se člověk vzdává představy, že může ovládnout běh věcí magickými úkony a pokládá za rozhodující nadzemské mocnosti, ke kterým se obrací pomocí modlitby. Podle J. G. Frazera je tedy magie něco, co je silou každého člověka a náboženství je jejím přesným opakem (Štampach, 2008).

Ve smyslu kulturní antropologie, jejíž názor bude definicí magie pro tuto práci a která se působením magie na lidský život blíže odborně zabývá, se jedná o *„rituální jednání a slova, jejichž smyslem je ovlivňovat skutečnost mimo rámec běžné praxe a které kromě toho také symbolicky zpodobují svět a tím stabilizují daný kulturní systém“* (Štampach 2008, s. 61). V magii existuje nespočet různých dělení podle oblastí, kterými se v ní zabývá – existuje magie živlová, zvědná, andělská, rituální, operativní, mentální, ceremoniální, démonická, ale snad nejznámějším je v lidovém povědomí dělení magie na bílou nebo černou, podle cílů, k nimž směřuje.

## 2.2 Typologie nových náboženství, sekt a magie

Každou typologii je třeba vypracovávat s ohledem na předmět našeho zkoumání. Typologie ve vědě je úzce spjata s metodologií daného vědeckého oboru, ve které konkrétní typ vytvoří abstraktní teoretický model na základě výskytu typických vlastností. Ze sociologického hlediska se typologií zabývá pojetí Maxe Webera, který sestavil teorii ideálních typů. „Ideální typ je myšlenkový obraz, který spojuje určité vztahy a procesy konkrétní historické reality do vnitřně-konzistentního abstraktního obrazu, ve kterém se tyto vztahy a procesy projeví daleko výrazněji, než je tomu v samotné empirické skutečnosti. Ideální typ se tedy získává vystupňováním určitých vlastností a sloučením množství jednotlivých jevů. V žádném případě však nelze ideálně typickou konstrukci vydávat za realitu samotnou“<sup>6</sup> (Lužný 1997, s. 41-42).

Typologie nových náboženství, sekt a magie je v této práci odvozena od pojetí dělení sekt podle Jean-Marie Abgrall<sup>7</sup>, podle náboženské tradice v kombinaci s dělením podle kulturních prvků různého původu; s dělením podle Johna Gordona Meltona<sup>8</sup> a s dělením podle Lužného z jeho knihy *Nová náboženská hnutí*. K pojmům byly rovněž přiřazeny kódy Mezinárodního desetinného třídění (MDT).

### 2.2.1 Přehled vybraných nových náboženství, sekt a magie

1. Inspirované židovsko-křesťanskou tradicí dovolávající se Bible (>MDT 2.26-27)
  - a. Svědkové Jehovovi (Jehovisté) (MDT 2.279)
  - b. Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů (Mormonismus) (MDT 279.16)
  - c. Církev adventistů sedmého dne (ADRA) (MDT 2.279)
  - d. Náboženská společnost Unitaria (Unitáři) (MDT 278.15)
2. S orientální inspirací vycházející z hinduismu, buddhismu a islámu, které většinou vyhledávají mystické extáze organizované kolem mistra

---

<sup>6</sup> M. Weber „Objektivita“ *sociálněvědného a sociálně-politického poznání*“, in: M. Weber, *K metodologii sociálních věd*, Bratislava: Pravda 1983, s. 86-91.

<sup>7</sup> Srov. Jean Marie ABGRALL. *Mechanismus sekt*. Z francouzštiny přeložila: HANÁKOVÁ, Milada, 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. s. 254. ISBN 80-7184-774-7

<sup>8</sup> Srov. \* LUŽNÝ, Dušan. *Nová náboženská hnutí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997, s. 45-47

- a. Hnutí vycházející z hinduismu (MDT 2.233)
    - i. Haré Kršna (MDT 2.23)
    - ii. Sri Chinmoy (MDT 2.23)
    - iii. OSHO (MDT 2.23)
    - iv. Jóga (MDT 2.23)
  - b. Hnutí vycházející z buddhismu (MDT 2.24)
    - i. Zenový buddhismus (MDT 2.24)
    - ii. Buddhismus Diamantové cesty (MDT 2.24)
  - c. Hnutí vycházející z islámu (MDT 2.28)
    - i. Víra Bahá'í (MDT 2.286)
3. S gnostickou inspirací odvozuující svůj původ od vyznání a praktik Orientu i západního světa žijící z ezoterismu, theosofie, alchymie, astrologie, magie atd.
- a. Tzv. školy starodávné moudrosti
    - i. Lectorium Rosicrucianum (MDT 061.25)
    - ii. Svobodné zednářství (MDT 061.251.024)
    - iii. Hnutí Grálu (MDT 299.7)
    - iv. Církev Scientologů (MDT 299.935)
    - v. Theosofie (MDT 141.332)
    - vi. Antroposofie (MDT 141.333)
    - vii. Mystika (MDT 048.8)

- b. Hnutí vycházející z okultismu a magie (MDT 133)
  - i. Hermetismus (MDT 133)
  - ii. Okultismus (MDT 133)
  - iii. Magie (MDT 133)
- c. Hnutí inspirovaná pohanstvím a přírodními náboženstvími
  - i. Čarodějnictví (MDT 133.52)
  - ii. Wicca (MDT 133.4)
  - iii. Novopohanství (MDT 2.29)
  - iv. Satanská církev (MDT 133.4)
  - v. Euroindiáni (MDT 292)
  - vi. Voodoo (MDT 133)
  - vii. Šamanismus (MDT 292)
- d. Ostatní hnutí
  - i. New age (MDT 133)
  - ii. Esoterika (MDT 133)
  - iii. Transpersonalismus (MDT 122)

## **2.3 Dekompozice systému Městské knihovny v Praze**

Největší a zároveň první veřejná knihovna v Praze vznikla jako „Veřejná obecní knihovna královského hlavního města Prahy“ 1. července 1891 v ulici Na Zderaze na Novém Městě. Svou činnost zahájila na místě, kde stojí dnešní Ústřední knihovna, tedy na Mariánském náměstí na Starém Městě, v roce 1903. Samotná budova dnešní Ústřední knihovny byla vystavěna až v letech 1925 – 1928 z prostředků Pražské městské pojišťovny (Městská knihovna v Praze, 2015).

Na základě zákona z ledna 1922, který k Praze připojil 38 přilehlých obcí, vznikl komplexní systém „Knihovny hlavního města Prahy“ sestávající z Ústřední knihovny a 40 dalších knihoven. Signatury a katalogy všech knihoven byly sjednoceny a celý systém velmi rychle vzkvétal. Ve 40. letech ročně proběhly až 2 miliony výpůjček a v roce 1938 měla knihovna dokonce 50 poboček (více než dnes). Za německé okupace došlo k vyřazení mnoha knih nacisty a systém knihoven byl velmi oslaben také uvězněním některých zaměstnanců knihovny a snížením počtu poboček. Tyto události se bohužel vlivem politických vlivů několikrát opakovaly, vystřídal se několikrát stav prohibice a omezení se stavem rozkvětu, ale k opětovnému obnovení normální činnosti knihovny došlo trvale až po roce 1989 (Městská knihovna v Praze, 2015).

Městskou knihovnu v Praze díky svému tištěnému též i elektronickému fondu, elektronickému katalogu na internetu, OPACu, sdílené katalogizaci, MVS i MMVS a digitálnímu fondu multimédií a audiovizuálních dokumentů, můžeme zařadit do skupiny hybridní knihovny a její dekompozici tak provádět z tohoto hlediska. Hybridní knihovna představuje kombinaci klasické, elektronické a digitální knihovny (Stöcklová, 2008).

### **2.3.1 Statické prvky Městské knihovny v Praze**

#### **2.3.1.1 Knihovní fond**

Podle umístění se knihovní fondy obecně dělí na bezprostřední přístupný a zprostředkovaně přístupný, Městská knihovna v Praze kombinuje oba tyto typy. Většina poboček nabízí jak volný výběr, tak sklady, ze kterých musí knihovník čtenáři dokument přinést. Výhodou druhého způsobu jsou menší nároky na ochranu a prostor (Stöcklová, 2008).

Fond knihovny je složen z tištěných dokumentů uložených na regálech (monografie, periodika, normy, patenty, výzkumné zprávy, vysokoškolské práce, cestopisy, staré tisky), zvukových záznamů, digitálních dokumentů jako audiovizuální dokumenty (filmy na DVD) a multimédia (mluvené slovo na CD), mikrodokumentů a elektronických dokumentů zpřístupněných přes počítač. Městská knihovna v Praze dále nabízí unikátně hudebniny (noty), čtečky e-knih, stolní hry, vinyly a obrazy (Městská knihovna v Praze, 2015).

Z obsahového hlediska lze zaznamenat vyrovnaný poměr mezi beletrií a naučnou literaturou. Pokud jde o literaturu pro děti (a mládež), má ve svých fondech Městská knihovna v Praze více než dvakrát více beletrie než naučné literatury (Celbová, 1998b)

**Tabulka 1:** Statistické údaje o Městské knihovně v Praze za rok 2014

Počet	Údaj
2 071 323	celkový počet dokumentů ve fondu MKP
140 146	dokumentů přibylo do fondu MKP v průběhu roku
14	oborových databází je dostupných on-line přes <a href="http://www.mlp.cz/databaze">www.mlp.cz/databaze</a>
6 276 856	tolik dokumentů si čtenáři půjčili v roce 2014
912 015	stažení a zobrazení elektronických dokumentů z fondu knihovny (e-knihy, digitalizované dokumenty)

(Městská knihovna v Praze, 2015)

### 2.3.1.2 Zaměstnanci knihovny

Zaměstnance Městské knihovny v Praze tvoří mnoho specializací, protože má dostatečně velký počet knihovníků. Jsou to zejména vedoucí knihovny a oddělení, akviziční pracovníci, katalogizátoři, knihaři, knihovníci ve výpůjčním protokolu, knihovníci ve skladu, informační pracovníci (rešeršéři, referenční knihovníci), dále také IT pracovníci jako správci sítí, správci internetové stránky apod. Za rok 2014 měla knihovna celkem 480 zaměstnanců, z toho 80% žen a 20% mužů (Městská knihovna v Praze, 2015).

### 2.3.1.3 Uživatelé knihovny

Městská knihovna v Praze má velmi pestroutypologii svých uživatelů. Dominují zde lidé produktivního věku do 59 let, kteří tvoří 79% uživatelů, naopak skupina seniorů nad 60 let tvoří pouhých 6% a dětských čtenářů je 15 % (Richter, 2005). Ženy tvoří přibližně dvě třetiny všech uživatelů ve všech věkových kategoriích (Městská knihovna v Praze, 2015).

Z hlediska profesního jsou největší skupinou žáci a studenti, kteří tvoří 55%, ostatní profese (právník, úředník, manažer, učitel) se vyskytují v hojné míře a jen stěží lze označit nějakou skupinu jako převládající (Richter, 2005). S množstvím profesí souvisí také velké množství a rozmanitost požadavků uživatelů, ale obecně lze říci, že podpora rozvoje knihovny znamená převážně podpora vzdělanosti mladých lidí.

**Tabulka 2:** Statistické údaje o uživateli Městské knihovny v Praze za rok 2014

Hodnota	Údaj
180 508	počet osob vlastnících čtenářský průkaz, které jej alespoň 1x využily
42 231	počet osob vlastnících čtenářský průkaz, které jej však ani 1x nevyužily
33 284	počet osob, které si v roce 2014 nově pořídily čtenářský průkaz
1 707 233	počet osob, které do knihovny přišly za informacemi a čtením
163 648	počet osob, které využily připojení k internetu v knihovně
66,5 %	podíl čtenářů knihovny ženského pohlaví

(Městská knihovna v Praze, 2015)

#### 2.3.1.4 Vybavení knihovny

K roku 2014 měla Městská knihovna v Praze 40 poboček a 3 bibliobusy (Městská knihovna v Praze, 2015). Pobočky zahrnují prostory volného výběru, skladu, prostor pro čtení, internetovou studovnu, výpůjční protokol, pokladnu, informace, dětské oddělení, zázemí pro zaměstnance, WC. Větší pobočky, kam patří také Ústřední pobočka, nabízejí také prostor pro občerstvení, šatnu a společenskou místnost. Vybavení zahrnuje přirozeně regály, pojízdné vozíky, počítače, kancelářské stoly a židle, křesla pro čtenáře, tiskárny, telefony, faxy apod. Pohyb knih mezi patry knihovny, nejčastěji do skladu a zpět, zajišťují většinou výtahy.

Během 10 let od roku 1999 do roku 2009 došlo k automatizaci všech poboček (Městská knihovna v Praze, 2015), v této souvislosti si knihovna nechala při příležitosti znovuootevření rekonstruované hlavní budovy v roce 1998 vytvořit na míru svým potřebám automatizovaný knihovní systém Koniáš, který využívá dodnes. Jelikož však systém nepodporuje žádné jiné standardy, je určen pouze této jedné instituci a znemožňuje přímou sdílenou katalogizaci.



System používá stejné grafické uživatelské rozhraní jako Windows 95, nabízí 3 způsoby vyhledávání (jednoduché, pokročilé, strukturované) podle několika selekčních polí a výrazy dokáže spojovat booleovskými operátory. Věcný popis probíhá na základě předmětových hesel, klíčových slov, deskriptorů a tzv. OCH, systematické klasifikace vlastní provenience. U autorů a geografických údajů se zobrazují navíc dodatečné údaje o subjektu (Celbová, 1998a).

## **2.3.2 Dynamické prvky hybridní knihovny**

### **2.3.2.1 Akvizice**

Městská knihovna v Praze má právo na povinný výtisk na území Prahy. Tento druh akvizice probíhá formou poptávek podle zákona o veřejných zakázkách od roku 2007. Každý týden se nakupují knihy pro všechny pobočky pod dohledem nákupní komise. Komise vytvoří nákupní dávku a ta je pak rozeslána elektronickou poštou mezi dodavatele. Tento systém zajistí knihovně rabata okolo 40% (Motýčková, 2011).

Nákup tištěných knih je uskutečňován pomocí domácích sítí knihkupectví (viz partneři knihovny). Nákup elektronických informačních zdrojů (databází) probíhá skrze tuzemskou společnost Albertina Icome Praha a konsorcia. Knihovna také spolupracuje s nakladatelstvími, jako je Albatros nebo Grada. Nákup je podmíněn zájmem uživatelů a dbá se na to, aby každý z nich našel to, co hledá, proto se knihovna snaží o co nejširší záběr témat.

Poněkud netradičním způsobem akvizice může také být akce knihovny s názvem Dejme knihám další šanci, kdy čtenáři do knihovny mohou přinést své již nepoužívané knihy a knihovna je pak může, podle svého uvážení, zařadit mezi své knihy na vypůjčení nebo rozdání (Městská knihovna v Praze, 2015).

### **2.3.2.2 Katalogizace**

Přibližně od roku 1995 je katalogizace podmíněna knihovním systémem Koniáš a jsou při ní zpracovány všechny podstatné údaje o díle. Katalog je elektronický na webových stránkách knihovny (online veřejně přístupný katalog – dostupný z webové adresy: [http://search.mlp.cz/cz/#/c\\_s\\_ol](http://search.mlp.cz/cz/#/c_s_ol)) nebo v rámci místní počítačové knihovní sítě.

### **2.3.2.3 Organizace fondu**

Knihy jsou uloženy a připraveny k vypůjčení na regálech k volnému užití nebo ve skladech, odkud je knihovník při rezervaci nebo na požádání čtenáře přinese. Regály mají předepsanou normu, i když se na pobočkách vzájemně liší. Knihy jsou na policích rozděleny podle žánrů a dále, stejně jako beletrie nebo poezie, podle abecedy. Speciální oddělení mají obvykle detektivky, beletrie, poezie, čtení pro mladé (sci-fi, fantasy), čtení pro děti, odborná literatura, jazyky, cestování, militaria apod., ale také čtení pro dívky, artotéka s obrazy, hudební, divadelní a filmové oddělení, časopisy (Městská knihovna v Praze, 2015).

Městská knihovna v Praze podle své velikosti od 1 mil. do 3 mil. knihovních jednotek podléhá soustavným revizím 5% svého fondu každý rok. Revize knihovního fondu se provádí pomocí přírůstkového seznamu a vyhledávají se nepoužívané, nežádané, zničené a zastaralé knihy, které se vyřazují a nenalezené knihy, které se evidují (Stöcklová, 2008). Reviduje se také veškeré vybavení, což je v případě Městské knihovny se 40 pobočkami velmi náročné, většinou probíhá centrálně během celého týdne.

Fond je v Městské knihovně v Praze chráněn několika způsoby. Všechny pobočky jsou zabezpečeny proti požárům hasičskými přístroji, které jsou pravidelně kontrolovány. Knihy jsou dále chráněny před odcizením magnetickými páskami s bránami, v některých pobočkách jsou nainstalovány kamerové systémy. Ve skladech je udržována nízká úroveň teploty, svítivosti zářivek a vlhkosti. Rovněž pečlivá evidence výpůjček a pravidelná revize přispívá k ochraně fondu.

### **2.3.2.4 Poskytované služby**

Mezi služby poskytované na pobočkách patří samozřejmě půjčování tištěných dokumentů, multimédií, e-čteček apod. V Ústřední knihovně je navíc k dispozici velké hudební, divadelní, filmové oddělení a oddělení Pragensií. Dále také knihovna na všech svých pobočkách umožňuje zdarma využití připojení Wi-Fi pro vlastní přinesená zařízení nebo internetu na počítačích v knihovně, vybrané pobočky nabízejí také přístup k licencovaným databázím. Knihovna dále poskytuje informační služby (rešerše), možnost černobílého kopírování a omezeného tisku ve formátech A4 a A3 (Městská knihovna v Praze, 2015).

Pokud uživatel nemůže najít na dané pobočce knihu, kterou ale knihovna má k dispozici, může využít služby rezervace s dovozem, kdy mu kniha bude přivezena, kam potřebuje. Pokud knihu knihovna nevlastní, může uživatel využít Meziknihovní výpůjční službu a také Mezinárodní meziknihovní výpůjční službu (Městská knihovna v Praze, 2015).

Celoročně knihovna pořádá celou řadu kulturních akcí na svých pobočkách (za rok 2014 jich bylo 3 755) a Ústřední knihovna nabízí několik vlastních kinosálů promítajících ve kvalitě 4K, prostory pro koncerty, divadlo, literární workshopy nebo různé dílny. Rovněž nabízí i vzdělávací programy a besedy (Městská knihovna v Praze, 2015).

Mezi služby poskytované on-line patří přístup do katalogu a čtenářské konto, dále informační služba Ptejte se knihovny. Sekce E-knihovna nabízí stále se rozšiřující množství e-knih ke stažení a sekce E-zdroje přístup k on-line odborným databázím. Registrovaným čtenářům navíc pravidelně chodí na e-mail upozornění na termíny ohledně výpůjček a newsletter Kostkované novinky s informacemi z knihovny (Městská knihovna v Praze, 2015).

Knihovna rovněž nabízí služby pro jiné knihovny v Praze – poradenskou a konzultační činnost, pomoc při revizi fondu, vzdělávání knihovníků a semináře a tvorbu výměnných knihovních fondů. Také působí v rámci modernizací knihoven a v Programu podpory zajištění regionálních funkcí knihoven (Městská knihovna v Praze, 2015).

### **2.3.3 Okolí knihovny**

#### **2.3.3.1 Organizační schéma**

Knihovna je zřízena jako příspěvková organizace Zastupitelstvem hlavního města Prahy, spadá tedy pod jeho pravomoc. Je evidována u Ministerstva kultury České Republiky jako veřejná knihovna pod číslem 0025/2002 (Městská knihovna v Praze, 2015).

#### **2.3.3.2 Spolupracující instituce**

Mezi partnery knihovny patří (Městská knihovna v Praze, 2015):

- instituce, které společně s knihovnou pořádají různé vzdělávací akce
  - British Council Praha
  - Skandinávský dům

- SCIO
- Asociace českých filmových klubů, která realizuje kino v Ústřední knihovně
- Instituce pro děti, mládež, seniory
  - Česká rada dětí a mládeže
  - Domov Sue Ryder
- Různá media
  - ČRo Regina, Radio 1, Týdeník Rozhlas
  - Opus Osm, Scena.cz, Senivia, Tschechien Online
  - Praha TV
- Firmy
  - Marketing – Adjust Art PRO, City Bee, Mepass
  - Knihkupectví – Computer Press a.s., Euromedia k. s., Kanzelsberger a.s., Kosmas s.r.o., LIBREX, Pavel Dobrovský – BETA, Knižní velkoobchod Pemic a.s., Vltava a.s.
- Veletrhy, projekty
  - FOR Kids FOR Toys, InsiderMedia, Profesia, Spektra v.d.n., Klub knihomolů, Svět knihy
- Městské části Prahy
  - Městská část Praha 5, 6, 11

### **2.3.3.3 Finance**

Mezi náklady knihovny patří hlavně nákup knih a kancelářských potřeb, vyplácení mezd zaměstnancům, pojištění a daně. O ostatní náklady (platba spotřebované energie, materiálu, různé opravy, cestovné, úklid, ostraha, propagace apod.) se stará Magistrát hl. města Prahy. Na svůj celkový provoz dostává knihovna od magistrátu dotaci v hodnotě okolo 220 mil. Kč (Vávra, Matyášová, 2015).

Příjmy knihovny vycházejí především z provozu knihovny, patří mezi ně např. platby za zápis čtenářů, zpozdné, upomínky a za vlastní akce. Za rok 2013 činily příjmy celkem 26 mil. Kč (Vávra, Matyášová, 2015).

#### **2.3.3.4 *Legislativa***

Městská knihovna v Praze se ve své činnosti řídí platnou legislativou a to zejména tzv. knihovním zákonem, zákon č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb upravený zákonem č. 341/2006 Sb. Na jeho základě je knihovna vedena na Ministerstvu kultury a sama je povinna si vést evidenci záznamů na základě pravidelných revizí.

Dále se řídí svou Zřizovací listinou a ostatními závaznými dokumenty svého zřizovatele, pod kterého patří Zastupitelstvo, Rada a Magistrát hl. města Prahy (Městská knihovna v Praze, 2015). Významně ovlivňuje činnost Městské knihovny v Praze také zákon č. 106/1999 Sb. o poskytování informací a zákon č. 499/2004 Sb. o archivnictví a spisové službě. Rozhodující vliv mají také různá nařízení státních orgánů a odborných institucí.

## **3. PRAKTICKÁ ČÁST**

### **3.1 Cíl výzkumu a hypotézy**

#### **3.1.1 Cíl výzkumu**

Cílem této studie je obohatit výzkum fondu z hlediska zastoupení titulů z oblasti nových náboženství, sekt a magie v Městské knihovně v Praze, zejména z hlediska akvizice, prezentace a užití fondu.

Dílčím cílem je tedy zjistit, jak jsou knihy tohoto tématu do Městské knihovny v Praze vybírány, tj. jak a od koho se knihy získávají, podle čeho se vybírají, kolik exemplářů od každého titulu se nakupuje, jaký byl vývoj získávání a dostupnosti těchto titulů v průběhu moderní historie atd. Součástí je také strukturovaný rozhovor s důležitými osobnostmi Městské knihovny v Praze a jejich osobní čtenářské preference pro objektivitu výsledků rozhovoru vzhledem k titulům z oblasti témat práce.

S uvedenou problematikou úzce souvisí téma prezentace těchto titulů na základě jejich věcného popisu, které představuje rovněž dílčí cíl. Zkoumá se, do kterých oddělení, oblastí a témat jsou tituly řazeny, jak jsou tituly dostupné přímo ve fondu na pobočkách, ve webovém katalogu knihovny i v interním systému Koniáš.

Dalším cílem je pak také zjistit četnost zájmu uživatelů o tyto tituly – půjčovanost daných titulů, datum jejich zpřístupnění, průměrnou věkovou analýzu jejich čtenářů a podobně.

Na závěr jsem provedla kritické zhodnocení případové studie z hlediska témat nových náboženství, sekt a magie a shrnula poznatky zjištěné v jednotlivých kapitolách a zhodnotila jsem přínos mé práce.

### 3.1.2 Hypotézy

Při praktické části této práce byly stanoveny následující hypotézy vlastního výzkumu:

- **Knihovna nakupuje malé množství těchto titulů (tj. 1 – 3 jednotky na titul).** Předpokládá se obecně, že tyto tituly nebudou patřit mezi bestsellery na knižním trhu a proto se dá rovněž předpokládat, že ani knihovna je nebude nakupovat ve velkém množství.
- **Tematicky podobné tituly mají stejná předmětová hesla a jsou uloženy společně.** Aby byl systém klasifikace a třídění úspěšný, měly by mít knihy s podobnou tematikou také podobné zařazení, protože každý čtenář jistě ocení, když nalezne všechny podobné knihy na jednom místě.
- **Tituly jsou získávány převážně jako povinné výtisky.** Protože se, jak již bylo výše uvedeno, obecně předpokládá, že tituly nebudou patřit mezi bestsellery, získává je knihovna zejména jako povinný výtisk a sama se aktivně neúčastní na jejich získávání.
- **Tituly jsou často půjčovány a zájem o ně stoupá (půjčují se tzv. z ruky do ruky, tj. 12x / rok / titul).** V kontrastu s předchozími hypotézami je vhodné vzít v potaz i opačné tendence, a tedy že je naopak o tyto tituly zájem a dokonce i stoupá.

## **3.2 Analýza budování fondu Městské knihovny v Praze z hlediska tématu práce<sup>9</sup>**

### **3.2.1 Dodavatelé Městské knihovny v Praze**

Za mnoho let vývoje prošly vztahy s dodavateli mnohými změnami a jejich spektrum se neustále měnilo, a to zejména s ohledem na tuto literaturu. Dodavatelé se střídali, ať už někteří zanikli nebo knihovna přestala využívat jejich služeb. Obecně se dá říci, že knihovna vždy preferuje nejvýhodnější nákup, který šetří rozpočet. Není vhodně zmiňovat konkrétní informace o nakladatelstvích a jejich rabatech, které Městská knihovna v Praze využívá, ale dalo by se říci, že tvoří cca 30 – 40% ceny.

Nakladatelství nejčastěji sama posílají nabídky a knihovna nakupuje přímo od nich (nebo naopak – knihovna vytváří seznamy a obesílá nakladatelství), bez zprostředkované distribuce. Spousta z nich poskytuje také různé výhodné nabídky a podmínky nákupu přímo pro knihovny a nabízí také dodání zdarma (u dlouholetých spoluprací). Jiná nakladatelství využívají pro rozesílání pravidelných týdenních zpráv o novinkách distributory, se kterými má knihovna také kvalitní dlouholeté vztahy. Distributoři zprostředkovávají bezplatně a kdykoliv informace o množství kusů skladem u titulů různých nakladatelství nebo i tvorby, kterou sami produkují, dále snadné objednávání, opět bezplatné dodání a také často výhodné výprodeje.

Mezi další dodavatele knihovny patří samozřejmě i soukromníci, samotní autoři, knihkupectví (zde se jedná o shánění obtížně dostupné literatury) nebo i jiné knihovny.

### **3.2.2 Budování fondu v období před a těsně po sametové revoluci**

Před revolucí se o tématu nových náboženství, sekt a magie psalo pouze v duchu vědeckého ateismu. Religionistické příručky se nacházely skrytě ve vědeckých seznamech s příslušnými komentáři.

Těsně po revoluci 1989 nastal bezprostřední zlom, který přinesl hlad po literatuře o náboženství vůbec. Lidé hledali nejen informace, ale také přímou zkušenost a zážitky. Na společenskou scénu vstoupily duchovní a náboženské skupiny a objevovala se také nová náboženská literatura. V první vlně se hledělo spíše na kvantitu než na kvalitu – kladl se důraz převážně na otevřenost vůči všemu novému a neznámému, protože to vše u nás bylo do té doby nedostupné.

---

<sup>9</sup> Veškeré informace pro vypracování této části mi poskytla paní Mgr. Sára Jana Krpatová, vedoucí oddělení akvizice Městské knihovny v Praze.



V knihovnách, včetně Městské knihovny v Praze, lidé vyhledávali především různou náboženskou literaturu – ať už autory, o kterých slyšeli (př. Moody, Castaneda, Crowley), anebo se chtěli hlouběji seznámit s tradičními i netradičními náboženstvími (Bible, Korán, okultní literatura, šamanská literatura, satanismus atd.).

Lehce se začaly také rozebírat otázky samotného definování nových pojmů jako nová náboženská vlna, nová náboženství, sekty, náboženské a duchovní směry, esoterika. Vznikalo i mnoho publikací a článků na téma přístupu k těmto náboženským směrům a skupinám – od náboženské tolerance a sympatie přes veřejné kritiky a odsuzování.

### **3.2.3 Budování fondu v období porevolučním**

Svoboda náboženského vyznání a nově nabytá svoboda u nás vedla k tomu, že kromě tradičních náboženství se velká část lidí, a to nejen mladých, začala aktivně zajímat o nová náboženství. Pro 90. léta minulého století se stal typický eklekticismus, náboženská pestrost, hledání různých cest k Bohu, touha po nových duchovních zážitcích a informacích inspirovaných náboženskými a duchovními směry z celého světa.

V souvislosti s novými společenskými změnami se objevovala idea příchodu Nového věku – obnovovala se vize z 60. let o nástupu nové duchovní éry, éry Vodnáře, kdy se společnost jako taková dostane do vyšší vývojové fáze zdůrazňující duchovní aspekty. To se pochopitelně projevilo i na požadavcích čtenářů na literaturu, kterou v knihovnách hledali.

V první fázi po roce 1989, než byl trh s duchovní a náboženskou literaturou dostatečně saturován, byli vyznavači a zájemci o nová náboženství odkázáni na vlastní šíření informací uvnitř náboženských skupin – objevovala se samizdatová vydání a kopie knih ze zahraničí (např. Moody, informace o novodobém šamanismu inspirovaném indiánskými rituály), případně se „znovu oživovali“ prvorepublikoví religionisté (Pertold, Masaryk).

V Městské knihovně v Praze se po roce 1989 do oběhu vracela prohibiční literatura zakázaných autorů. V souvislosti s přípravou na automatizaci knihovny se odkrývaly i zapomenuté, špatně dohledatelné vrstvy staršího fondu. Bylo možné nalézt staré knihy z 19. a počátku 20. stol. např. o zednářství nebo hermetických naukách. Probíhalo jejich stručné věcné zpracování a ukládání do nově vznikajícího automatizovaného systému. Dnes je velká část z nich zpřístupněna v oddělení vzácných a historických tisků Městské knihovny v Praze na Brusnici.

Rovněž Městská knihovna v Praze reagovala na zájem a poptávku čtenářů i nabídku nově vznikajících vydavatelství a nakladatelství. Do fondu byla literatura akvizována tak, aby zde čtenáři našli informace o náboženství a duchovních vědách, tradičních i méně tradičních.

### **3.2.4 Budování fondu v období 90. let 20. století**

Během 90. let se rozmohlo vydávání klasiků hermetické a okultní literatury, mystiky, antroposofie a teosofie (Kefer, Lasenic, Weinfurther, Blavatská, Steiner). Z tohoto hlediska bylo populární např. porevoluční nakladatelství Trigon. A v 90. letech začal také vycházet český duchovní časopis (měsíčník), který prezentoval nová náboženství a jejich pestrost – Gemma, rovněž bylo založeno nakladatelství Gemma89, specializované na duchovní literaturu.

Východní nauky zpopularizovalo hnutí Haré Kršna, které dodávalo literaturu i do Městské knihovny v Praze. Populárním se stal také buddhismus (např. knihy v samizdatové podobě od nakladatelství CAD Press), východem inspirované nauky – Osho nebo český duchovní učitel Eduard Tomáš a jeho žena.

Dr. Patricie Tervinová, asi největší propagátorka transpersonalismu a dá se říci i nové náboženské vlny u nás, pořádala duchovní semináře, získávala zájemce i díky svému rozhlasovému pořadu Prameny poznání a zpopularizovala u nás psychologii dr. Grofa + holotropní dýchání, což se odrazilo i na knižní produkci – knihy dr. Grofa se ve své době staly velmi populárními.

Zájem byl o publikace s tématem náboženství světa (často zahraniční, především exkluzivně vypadající, s obecnými informacemi), religionistika (Heller, Horyna, Skalický), nová náboženství a sekty (Štampach, Vojtíšek, Lužný a různé zahraniční publikace). Byla vydána tolik českými čtenáři očekávaná díla – Castaneda, zmíněný Grof nebo také LaVeyova Satanská bible. Blízká byla také témata zážitků blízkých smrti, životu po životě, transpersonálních zážitků (M. Foučková, Grof), esoterních věd, magie, parapsychologie a paranormálních jevů.

Bohužel také začíná s rozmachem docházet k nepříjemným incidentům. Snahy některých sekt a sporných duchovních společností infiltrovat se do knihoven (Svědci Jehovovi – zanechávání brožur volně v knihovnách, Scientologové – po veřejných kritikách zkoušeli plíživé expandování do knihoven, kdy nabízeli a nabízejí knihy o vzdělávání a nechtějí prozradit, kdo jsou) nejsou příliš korektní.

### 3.2.5 Budování fondu v 21. století

Situace je poměrně stabilizována, prvotní boom opadl, zájem se přesouvá na alternativní životní styly, kombinace náboženství s psychologií a duševní hygienou (životospráva, duchovní růst, populární poselství andělů, propojení s osobním růstem, ženskou energií). Na tato témata již reagují i velká zaběhnutá nakladatelství jako Grada, Argo nebo Euromedia Group.

Duchovní a náboženskou literaturu (mimo okruh tradičních náboženství) vydávají na duchovní a náboženskou problematiku zaměřená nakladatelství jako Vodnář, Pragma, Maitrea, Unitaria, Poznání, Eugenika, Synergie.

Městská knihovna v Praze z hlediska této literatury občas dostává podivné nabídky jako např. poselství matky z Indie, stavba pyramid na příjem vesmírné energie a návštěvy mimozemšťanů atd. Často distributoři nechtějí otevřeně přiznat, oč v nabízené literatuře jde, anebo i přes odmítnutí takovéto knihy pošlou v několika exemplářích na pobočky jako nevyžádanou zásilku.

### 3.2.6 Akviziční politika Městské knihovny v Praze z hlediska tématu práce

V souladu se Strategií Městské knihovny v Praze do roku 2015, kde je popsáno i poslání Městské knihovny v Praze (*Městská knihovna v Praze je veřejnou univerzální knihovnou s posláním získávat, zpracovávat, uchovávat a zpřístupňovat knihy a další informační prameny ze všech oblastí lidského poznání*), se knihovna snaží získávat do fondu informační prameny, jejichž prostřednictvím čtenáři a uživatelé získají základní a všeobecný přehled o dané problematice.

Literatura a informační prameny by měly být vyvážené, informačního charakteru: *naší funkcí není propagovat ani kritizovat, pouze zprostředkovávat informace bez hodnotícího hlediska* (Strategie Městské knihovny v Praze do roku 2015, 2007). Městská knihovna v Praze není odborná či specializovaná knihovna na religionistiku, náboženskou a duchovní literaturu. Zájemci o hlubší studium religionistiky či dané nábožensko-duchovní problematiky musejí využívat i další prameny a odborné knihovny mimo Městskou knihovnu v Praze. Ta preferuje dokumenty srozumitelné a vhodné pro širší okruh čtenářů (od mládeže, studenty až po dospělé čtenáře), kteří se zajímají o danou oblast či téma, potřebují získat vhled do dané problematiky.

### 3.2.7 Půjčování kontroverzních titulů

Dle diskuze z internetové konference Knihovna, publikované v roce 2001 v časopisu Čtenář, je mezi kontroverzní tituly zařazeno, vedle Mein Kampf nebo Naše pravda (komunistické periodikum), také jehovistické periodikum Strážná věž. Hlavní otázkou však je, zda mají být takovéto tituly dostupné bez omezení. Jak vyplývá z amerického etického kodexu ALA, měl by knihovník odporovat veškeré snaze o cenzuru informací, ať se jedná o cokoliv. Na druhou stranu má jistě knihovník také funkci jako vychovatel čtenáře a je tedy na něm, jaké tituly nakoupí.

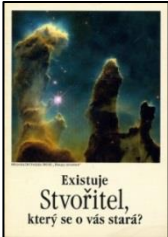

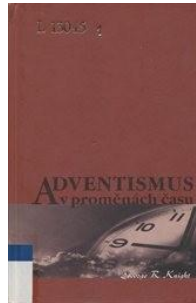
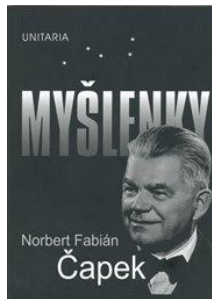
S tímto názorem vlastně nikdo v konferenci nesouhlasil, neboť např. podle Evy Bartůňkové (NK ČR) rovněž knihovník může být zastánce některé filosofie či skupiny a sám by tím mohl být ovlivněn nebo podle Libuše Piherové (NK ČR) by nebylo správné, aby někdo říkal ostatním, co je správné a co není. V diskuzi je odkazováno na několik zákonů, které takovou cenzuru umožňovaly, avšak je nutné poukázat na to, že vycházely z dobové morálky a potřeb. Jediným objektivním důvodem by tedy mohl být věk, na který poukazuje Radka Římanová (NLK) nebo Aleš Hrazdil (SVK Ostrava), který je rozhodně proti zpřístupňování těchto titulů nepletným osobám.

Také toto téma je předmětem otázek strukturovaného rozhovoru v této práci. Městská knihovna v Praze se řídí svou strategií a to, že jakékoli tituly by měla zpřístupnit bez omezení. Záleží tedy nejspíš na přístupu konkrétní knihovny.

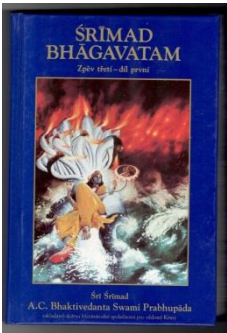

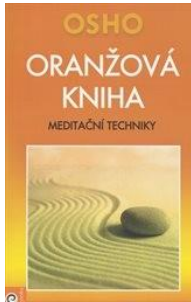
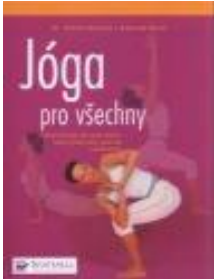
### 3.2.8 Vlastní analýza

#### Vybrané tituly z katalogu Městské knihovny v Praze

**Tabulka 3:** Seznam titulů židovsko-křesťanských hnutí

Hnutí	Titul zastoupený ve fondu MKP	Náhled obálky
<b>Svědkové Jehovovi</b> <b>(Jehovisté)</b> <a href="http://www.watchtower.org">www.watchtower.org</a> (dostupná česky) nebo <a href="http://www.straznavez.cz">www.straznavez.cz</a>	1) Existuje Stvořitel, který se o vás stará?. - New York : Watchtower Bible and Tract Society, 1998. - 191 s.: fot.; 16 cm : Kč 50,00 <hr/> <b>Anotace:</b> Jehovistické výklady o stvoření světa.	<b>Obrázek 1: Existuje Stvořitel, jež se o vás stará?</b> 
<b>Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů</b> <b>(Mormonisté)</b> <a href="http://www.mormon.org">www.mormon.org</a> . (dostupná česky) nebo <a href="http://www.lds.org">www.lds.org</a> (dostupná česky)	2) Kniha Mormonova: výběr z textu s komentářem a vysvětlivkami - Vyd. 1. - Praha : Volvox Globator, 2013. - 234 s.; 19 cm. - Orig.: The book of Mormon ISBN 978-80-7207-878-3 : Kč 269,00 <hr/> <b>Anotace:</b> Výběr z knihy Mormonovy, svaté knihy Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů (mormonů).	<b>Obrázek 2: Kniha Mormonova</b> 
<b>Církev adventistů sedmého dne</b> <a href="http://www.casd.cz/">http://www.casd.cz/</a> , <a href="http://www.adra.cz/">http://www.adra.cz/</a>	3) Adventismus v proměnách času / George R. Knight ; [přel. Eva Havelková]. - Vyd. 1. - Praha : Advent-Orion, 2003. - 130 s., [4] s. fot.: tab., grafy; 21 cm. - Orig.: A brief history of Adventists. ISBN 80-7172-553-6 <hr/> <b>Anotace:</b> Dílo popisuje vznik adventismu a následný rozvoj církevního společenství Církve adventistů od 19.století po současnost.	<b>Obrázek 3: Adventismus v proměnách času</b> 
<b>Náboženská společnost Unitaria (Unitáři)</b> <a href="http://unitaria.cz/">http://unitaria.cz/</a>	4) Myšlenky / Norbert Fabián Čapek ; [z obsáhlého díla zakladatele čs. unitářství vybral Miloš Mikota]. - 2. vyd. - Praha : Unitaria, 2010. - 171 s.: 1 portrét; 21 cm ISBN 978-80-86105-46-8 : Kč 150,00 <hr/> <b>Anotace:</b> Výbor z myšlenek zakladatele unitářského hnutí v českých zemích.	<b>Obrázek 4: Myšlenky</b> 

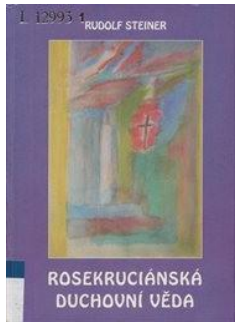
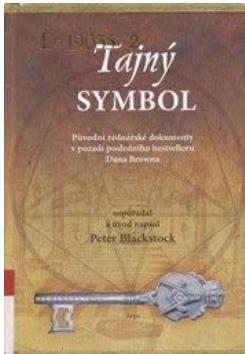
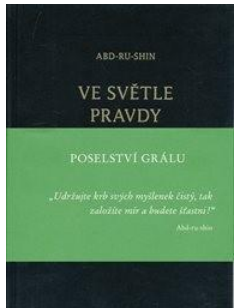
**Tabulka 4:** Seznam titulů orientálních hnutí

Hnutí	Titul zastoupený ve fondu MKP	Náhled obálky
<b>Haré Kršna</b> <a href="http://www.harekrsna.cz/">www.harekrsna.cz/</a>	<p>5) Śrīmad Bhāgavatam: s původními texty, přepisem do latiny a českými synonymy; Díl 1-3 / A. Č. B. Prabhupáda.  - s.l. : The Bhaktivedanta Book Trust, 1994. - obr.; 21 cm. ISBN 91-7149-333-6 : Kč 250,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Nábožensko-filozofický text, který dává nahlédnout do indického duchovního odkazu.</p>	<p><b>Obrázek 5: Śrīmad Bhāgavatam</b></p> 
<b>Sri Chinmoy</b> <a href="http://www.srichinmoy.cz">www.srichinmoy.cz</a>	<p>6) Boundless: music and meditation ; compositions and quotes by Sri Chinmoy.  - Goloka, 2000. - 1 CD 43:28 + 1 booklet (4 s.) : Kč 300,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> CD s hudbou, vhodné pro chvíle klidu a uvolnění nebo k vlastní meditaci.</p>	<p><b>Obrázek 6: Boundless</b></p> 
<b>OSHO</b> <a href="http://www.osho.tady.info">www.osho.tady.info</a>	<p>7) Oranžová kniha: meditační techniky / Osho ; [překl. Antonín Konečný]. - Praha : Pragma, 1991. - 229 s.; 19 cm ISBN 80-85213-13-3 : Kč 38,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Kniha obsahuje návody a inspirace pro plné prožití dne cestou rozličných meditačních technik.</p>	<p><b>Obrázek 7: Oranžová kniha</b></p> 
<b>Jóga</b> <a href="http://www.joga.cz">www.joga.cz</a>	<p>8) Jóga pro všechny / Patrick Broome, Gabriela Bozic. - 1. čes. vyd. - Praha : Svojtka, 2008. - 160 s.: fot.; 25 cm + 1 il. list: Hodinka s džívamukti jógou. - Orig.: Yoga fürs Leben ISBN 978-80-7352-720-4 : Kč 299,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Příručka popisuje základní cykly cviků, jejímž základem je celostní trénink těla, mysli a duše.</p>	<p><b>Obrázek 8: Jóga pro všechny</b></p> 

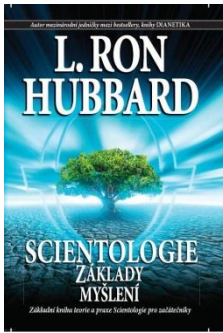
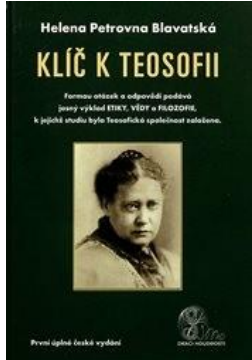
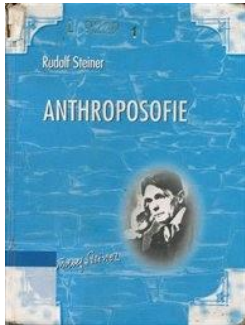
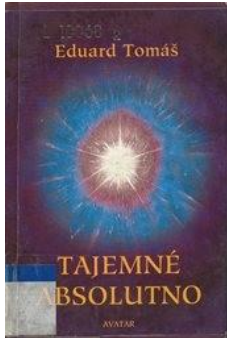
<p><b>Zen Buddhismus</b>  <a href="http://www.sotozen.cz/">www.sotozen.cz/</a></p>	<p>9) Zen pro každého: chvála přítomnosti: čtyři pravdy pro zdraví, štěstí a probuzení / Vlastimil Marek. - Vyd. 1. - Praha : Metafora, 2014. - 200 s.; 20 cm ISBN 978-80-7359-454-1 : Kč 249,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Články původně z autorova blogu na téma meditace, duševní zdraví, jak dosáhnout klidu, štěstí a osvícení.</p>	<p><b>Obrázek 9: Zen pro každého</b></p> 
<p><b>Buddhismus</b>  <b>Diamantové cesty</b>  <a href="http://bdc.cz">http://bdc.cz</a></p>	<p>10) Velká pečeť: prostor a radost bez hranic / Lama Ole Nydahl. - 1. vyd. - Brno : Bílý deštník, 2000. - 206 s.: fot., ilustr.; 22 cm + 1.-25. verš. - Orig.: Das grosse Siegel: Raum und Freude grenzenlos  ISBN 80-238-5700-2 : Kč 180,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Dánský buddhista komentuje významný starý buddhistický text o podstatě mysli.</p>	<p><b>Obrázek 10: Velká pečeť</b></p> 
<p><b>Víra Bahá'í</b>  <a href="http://www.bahai.cz">www.bahai.cz</a></p>	<p>11) Nejsvětější kniha / Bahá'u'lláh. - Vyd. 1. - Praha : Bahá'í nakladatelství, 2012. - viii, 303 s.; 22 cm. - Orig.: The Kitáb-i-Aqdas  ISBN 978-80-85478-40-2 : Kč 490,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Základní posvátná kniha baháismu, kterou napsal zakladatel baháismu Bahá'u'lláh. Doplněno rozsáhlými poznámkami, slovníčkem, rejstříkem.</p>	<p><b>Obrázek 11: Nejsvětější kniha</b></p> 

Pozn.: CD u Sri Chinmoy bylo do seznamu zařazeno jako náhradní volba, neboť původní titul, Má životní cesta za duší L 15226, byl ihned v říjnu roku 2010 po zpřístupnění ukraden.

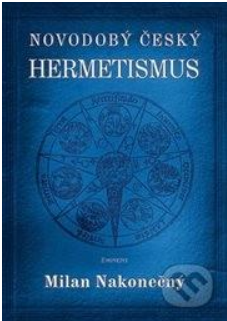
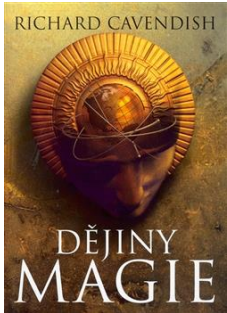
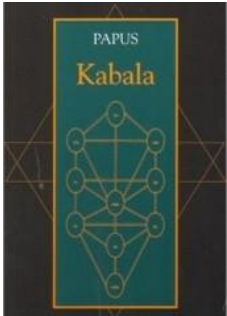
**Tabulka 5:** Seznam titulů škol starodávné moudrosti

Hnutí	Titul zastoupený ve fondu MKP	Náhled obálky
<b>Lectorium Rosicrucianum</b> <a href="http://www.rosicrucianum.cz/">http://www.rosicrucianum.cz/</a>	<p>12) Rosekruciánská duchovní věda: rosekruciánská theosofie - anthroposofie / Rudolf Steiner. – Svatý Kopeček u Olomouce : Michael, 2006. - 199 s.: obr., fot.; 21 cm.</p> <p>ISBN 80-86340-21-X : Kč 198,00</p> <p><b>Anotace:</b> Zakladatel antroposofie interpretuje spiritualitu rosekruciánského učení a jeho teosofický základ.</p>	<p><b>Obrázek 12:</b> Rosekruciánská duchovní věda</p> 
<b>Svobodné zednářství</b> <a href="http://www.svobodnizednari.cz">http://www.svobodnizednari.cz</a>	<p>13) Tajný symbol: původní zednářské dokumenty v pozadí posledního bestselleru Dana Browna / Uspoř., a úv. naps. Peter Blackstock ; [z angl. orig. přel. Luděk Vacín]. - Vyd. 1. - Praha : Argo, 2010. - 292 s.: il.; 17 cm. - Orig.: The secret symbol</p> <p>ISBN 978-80-257-0258-1 : Kč 258,00</p> <p><b>Anotace:</b> Seznámení se svobodným zednářstvím prostřednictvím autentických zednářských dokumentů. Informace o jejich rituálech a obřadech, seznámení se s významnými osobnostmi lóží.</p>	<p><b>Obrázek 13:</b> Tajný symbol</p> 
<b>Hnutí Grálu</b> <a href="http://www.hnutigralu.cz">http://www.hnutigralu.cz</a>	<p>14) Ve světle Pravdy: poselství Grálu / Abd-ru-shin. - 9. vyd. v jednom svazku. - Brno : Integrál, 2011. - 1069 s.; 22 cm</p> <p>ISBN 978-80-87176-05-4 : Kč 750,00</p> <p><b>Anotace:</b> Podrobný výklad učení, které je svéráznou interpretací křesťanského poselství a orientální mystiky a které se stalo základem Hnutí Grálu.</p>	<p><b>Obrázek 14:</b> Ve světle Pravdy</p> 

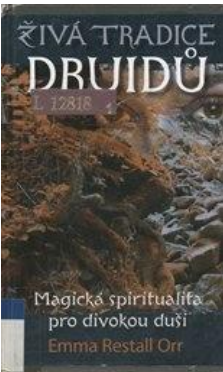



<p><b>Církev scientologů</b>  <a href="http://www.scientologie.cz/">http://www.scientologie.cz/</a></p>	<p>15) Scientologie: základy myšlení / L. Ron Hubbard. - Glostrup : New Era Publications, 2009. - 8, 241 s.: il.; 24 cm. - Orig.: Scientology  ISBN 978-87-7688-742-1 : Kč 200,00</p> <p><b>Anotace:</b> Výklad učení jedné z amerických církví, která chce pomoci člověku dosáhnout skrze víru sebevědomí a sebeuvědomění.</p>	<p><b>Obrázek 15: Scientologie</b></p> 
<p><b>Theosofie</b>  <a href="http://www.sysifos.cz">http://www.sysifos.cz</a></p>	<p>16) Klíč k teosofii / Helena P. Blavatská. - Vyd. 1. - Praha : Nová Akropolis, 2013. - 292 s.; 25 cm. - (Simo. Draci moudrosti; sv. 1). - Orig.: The key to theosophy  ISBN 978-80-86038-65-0 : Kč 320,00</p> <p><b>Anotace:</b> Přehled základů teosofického myšlení a pravidel formou otázek a odpovědí. Doplněno teosof. slovníkem.</p>	<p><b>Obrázek 16: Klíč k teosofii</b></p> 
<p><b>Antroposofie</b>  <a href="http://www.anthroposof.cz">http://www.anthroposof.cz</a></p>	<p>17) Anthroposofie: úvod do antroposofického světového názoru / Rudolf Steiner. - Svatý Kopeček u Olomouce : Michael, 1999. - 151 s.: obr.; 19 cm. ISBN 80-86340-02-3 : Kč 178,00</p> <p><b>Anotace:</b> Autor uvádí do antroposofického pohledu na svět, lidstvo, vesmír i ducha.</p>	<p><b>Obrázek 17: Anthroposofie</b></p> 
<p><b>Mystika</b>  <a href="http://www.mystika.info/">http://www.mystika.info/</a></p>	<p>18) Tajemné absolutno: ukázky mystického života jednoho z žáků jógy / Eduard Tomáš. - 1. vyd. - Praha : Avatar, 2001. - 65 s.; 20 cm. - (Vhled)  ISBN 80-85862-46-8 : Kč 130,00</p> <p><b>Anotace:</b> Přednáška předního českého současného mystika se zabývá hlubokými vnitřními mystickými prožitky.</p>	<p><b>Obrázek 18: Tajemné absolutno</b></p> 

**Tabulka 6:** Seznam titulů hnutí vycházejících z okultismu a magie

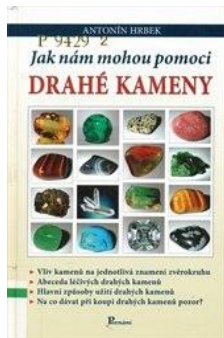
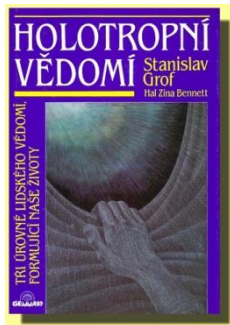
Hnutí	Titul zastoupený ve fondu MKP	Náhled obálky
<b>Hermetismus</b> <a href="http://www.inspirala.cz/a/a1024.pdf">http://www.inspirala.cz/a/a1024.pdf</a>	<p>19) Novodobý český hermetismus / Milan Nakonečný. - 2., přeprac. a rozš. vyd. - Praha : Eminent, 2009. - 362 s.: fot., il., faks.; 24 cm  ISBN 978-80-7281-327-8 : Kč 299,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Dějiny novodobého českého hermetismu zachycují období od konce minulého století až do současnosti.</p>	<p><b>Obrázek 19:</b> Novodobý český hermetismus</p> 
<b>Magie</b> <a href="http://magie.euweb.cz/">http://magie.euweb.cz/</a>	<p>20) Dějiny magie / Richard Cavendish ; [z angl. orig. přel. Eva Karásková], [Marian Siedloczek]. - Vyd. 1. - Praha : Odeon, 1994. - 205 s.; 19 cm. - Orig.: A history of magic. ISBN 80-207-0509-0 : Kč 64,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Dějiny magie, magických kultů a obřadů od antiky po 60.léta 20.století.</p>	<p><b>Obrázek 20:</b> Dějiny magie</p> 
<b>Okultismus</b> <a href="http://okultismus.mysteria.cz/index2.php">http://okultismus.mysteria.cz/index2.php</a>	<p>21) Kabala: praktická kabala, kabala a magie, invokace / Papus ; [dosl. opatř. Milan Nakonečný] ; [anonymní překl. něm. verze pořízené Juliem Nestlerem upr. Nikolaj Savický]. - Vyd. 3. - Praha : Volvox Globator, 2005. - 261 s.: obr.; 21 cm. ISBN 80-7207-586-1 : Kč 199,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Francouzský okultista přibližuje kabal jako soubor vnitřních mystických nauk, vztahujících se k židovské náboženské tradici.</p>	<p><b>Obrázek 21:</b> Kabala</p> 

**Tabulka 7:** Seznam titulů hnutí vycházejících z pohanství

Hnutí	Titul zastoupený ve fondu MKP	Náhled obálky
<b>Wicca</b> <a href="http://www.wicca.cz/">http://www.wicca.cz/</a> , <a href="http://www.wicca.org/">http://www.wicca.org/</a>	<p>22) Moderní čarodějnictví / Gerald B. Gardner ; [přel. Jan Auský]. - 1. vyd. - Praha : Grada Publishing, 2009. - 219 s.: fot.; 21 cm. - (Brány poznání). - Orig.: Witchcraft today  ISBN 978-80-247-3218-3 : Kč 249,00</p> <p><b>Anotace:</b> Klasické dílo zakladatele moderního čarodějnictví a hnutí Wicca seznamuje s historií i moderní podobou čarodějnictví.</p>	<p><b>Obrázek 22: Moderní čarodějnictví</b></p> 
<b>Novopohanství</b> <a href="http://www.pohanskafederace.cz/">http://www.pohanskafederace.cz/</a> , <a href="http://www.stezkypohanstvi.cz/">www.stezkypohanstvi.cz/</a>	<p>23) Živá tradice druidů: magická spiritualita pro divokou duši / Emma Restall Orr ; [z angl. orig.] přel. Monika Kittová. - Praha : Eminent, 2006. - 228 s.; 21 cm. - Orig.: Living druidry  ISBN 80-7281-218-1 : Kč 229,00</p> <p><b>Anotace:</b> Vyprávění o druidství a pohanství, které ukazují cestu k přírodní spiritualitě - učí posvátnému vztahu k přírodě a odhalují naši přirozenost.</p>	<p><b>Obrázek 23: Živá tradice druidů</b></p> 
<b>Satanismus</b> <a href="http://www.cirkevsatanova.cz/">http://www.cirkevsatanova.cz/</a>	<p>24) Satanská bible / Anton Szandor La Vey ; [z anglického originálu přeložil Josef Rauvolf]. - Vyd. 4., v nakladatelství Baronet 3. - Praha : Baronet, 2012. - 280 s.; 20 cm. - Orig.: The Satanic bible  ISBN 978-80-7384-566-7 : Kč 249,00</p> <p><b>Anotace:</b> Soubor textů, které shrnují satanistické myšlení dle La Veye. Jednotlivé knihy seznamují se satanistickým učením, rituály a symboly.</p>	<p><b>Obrázek 24: Satanská bible</b></p> 

<p><b>Euroindiáni</b>  <a href="http://www.ligalesnimoudrosti.cz">http://www.ligalesnimoudrosti.cz</a></p>	<p>25) Woodcraft: lesní moudrost a lesní bratrstvo / Libor Pecha ; [ilustr. Radek Orel]. - Olomouc : Votobia, 1999. - 342 s.; 20 cm  ISBN 80-7198-353-5 : Kč 179,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Kniha o lesní moudrosti a výchově přírodou, pojatá v mezinárodním i českém kulturním kontextu.</p>	<p><b>Obrázek 25: Woodcraft</b></p> 
<p><b>Voodoo</b>  <a href="http://voodooobloguje.blogspot.cz/">http://voodooobloguje.blogspot.cz/</a></p>	<p>26) Vúdú: magie a náboženství / Veronika Šulcová. - Praha : Vodnář, 2013. - 494 s.: fot., il.; 22 cm  ISBN 978-80-7439-071-5 : Kč 430,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Kniha shrnuje informace o tomto synkretickém afro-karibském náboženství a je vhodnou četbou nejenom pro zájemce o teoretickou část této problematiky, ale i pro osoby se zájmem o praktickou stránku věci.</p>	<p><b>Obrázek 26: Vúdú</b></p> 
<p><b>Šamanismus</b>  <a href="http://www.samani.cz/">http://www.samani.cz/</a></p>	<p>27) Čtenáři nekonečna / Carlos Castaneda ; [z angl. a špaň. přel. Gato]. - [Praha] : Dobra, 2004. - 162 s.; 21 cm. - Orig.: Readers of infinity  ISBN 80-86459-38-1 : Kč 149,00</p> <hr/> <p><b>Anotace:</b> Texty amerického antropologa odhalují vnitřní podstatu mexického šamanismu a čarodějnictví.</p>	<p><b>Obrázek 27: Čtenáři nekonečna</b></p> 

**Tabulka 8:** Seznam titulů ostatních hnutí

Hnutí	Titul zastoupený ve fondu MKP	Náhled obálky
<b>New Age</b> <a href="http://www.wicca.cz/">http://www.wicca.cz/</a> , <a href="http://www.wicca.org/">http://www.wicca.org/</a>	<p>28) Myšlenky srdce: poklad vnitřní moudrosti / Louise L. Hayová ; [přel. Věra Vrbová]. - 1. vyd. - Praha : Grada Publishing, 2013. - 239 s.:il.; 24 cm. - Orig.: Heart thoughts. ISBN 978-80-247-4550-3 : Kč 349,00</p> <p><b>Anotace:</b> Rady jak se zbavit lítosti, smutku či zloby a jak opět dosáhnout pozitivního myšlení a tím i osobního štěstí.</p>	<p><b>Obrázek 28: Myšlenky srdce</b></p> 
<b>Esoterika</b> <a href="http://www.esoterika.cz/">http://www.esoterika.cz/</a>	<p>29) Jak nám mohou pomoci drahé kameny / Antonín Hrbek. - Olomouc : Poznání, 2007. - 182 s.: fot.; 21 cm ISBN 978-80-86606-66-8 : Kč 270,00</p> <p><b>Anotace:</b> Přehled drahých kamenů, jejich vliv na jednotlivá znamení zvěrokruhu a zejména jejich léčivé účinky.</p>	<p><b>Obrázek 29: Jak nám mohou pomoci drahé kameny</b></p> 
<b>Transpersonalismus</b> <a href="http://www.holos.cz/">http://www.holos.cz/</a>	<p>30) Holotropní vědomí: tři úrovně lidského vědomí, formující naše životy / Stanislav Grof, Hal Zina Bennett. - V čes. jaz. vyd. 1. - Praha : Gemma89, 1993. - 225 s.; 24 cm. - Orig.: The Holotropic Mind ISBN 80-85206-18-8 : Kč 98,00</p> <p><b>Anotace:</b> Znamý psychiatr popisuje svou teorii tří úrovní lidského vědomí, což dokládá výsledky své praxe s LSD-terapií.</p>	<p><b>Obrázek 30: Holotropní vědomí</b></p> 

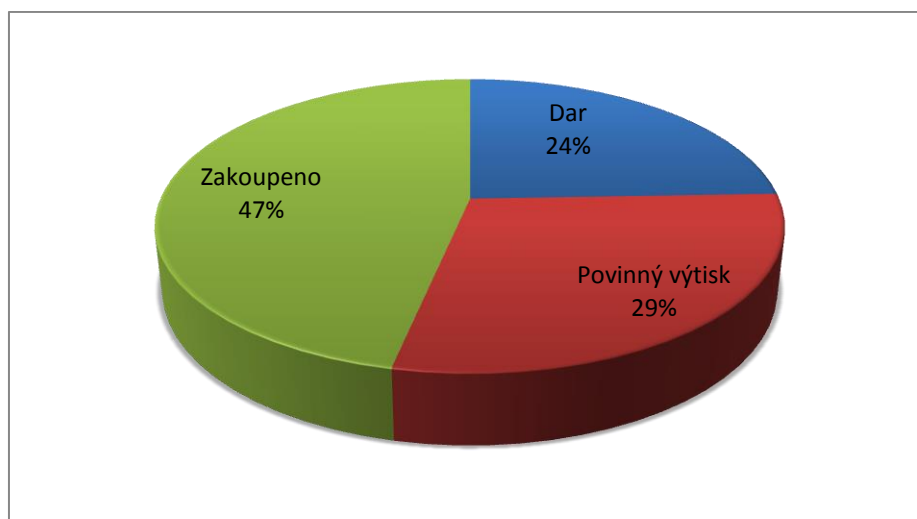
**Tabulka 9:** Seznam titulů a způsob jejich získání do fondu Městské knihovny v Praze

<b>Titul</b>	<b>Způsob získání</b>
1) Existuje Stvořitel, který se o vás stará?	Dar knihovně
2) Kniha Mormonova	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
3) Adventismus v proměnách času	Povinný výtisk
4) Myšlenky	Zakoupeno (fakturováno)
5) Śrímad Bhágavatam	Dar knihovně Zakoupeno (fakturováno)
6) CD Boundless	Dar knihovně
7) Oranžová kniha: meditační techniky	Dar knihovně Zakoupeno (fakturováno)
8) Jóga pro všechny	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
9) Zen pro každého: chvála přítomnosti	Zakoupeno (fakturováno)
10) Velká pečeť: prostor a radost bez hranic	Zakoupeno (fakturováno)
11) Nejsvětější kniha	Povinný výtisk
12) Rosekruciánská duchovní věda	Zakoupeno (fakturováno)
13) Tajný symbol	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
14) Ve světle Pravdy: poselství Grálu	Dar knihovně
15) Scientologie: základy myšlení	Dar knihovně
16) Klíč k teozofii	Zakoupeno (fakturováno)



17) Anthroposofie	Dar knihovně Zakoupeno (fakturováno)
18) Tajemné absolutno	Zakoupeno (fakturováno)
19) Novodobý český hermetismus	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
20) Dějiny magie	Dar knihovně Zakoupeno v obchodě, přímo od prodejce
21) Kabala	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
22) Moderní čarodějnictví	Povinný výtisk Dar knihovně Zakoupeno (fakturováno)
23) Živá tradice druidů	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
24) Satanská bible	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
25) Woodcraft	kniha z počátků automatizace Městské knihovny v Praze - chybí údaje
26) Vúdú: magie a náboženství	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
27) Čtenáři nekonečna	Povinný výtisk Dar knihovně Zakoupeno (fakturováno)
28) Myšlenky srdce: poklad vnitřní moudrosti	Povinný výtisk Zakoupeno (fakturováno)
29) Jak nám mohou pomoci drahé kameny	Zakoupeno (fakturováno)
30) Holotropní vědomí	Dar knihovně Zakoupeno (fakturováno)

**Graf 1:** Způsob získání vybraných titulů do fondu Městské knihovny v Praze



Z hlediska pořizování a zpřístupňování těchto titulů jsem provedla rovněž strukturovaný rozhovor s paní Mgr. Janou Krpatovou, vedoucí oddělení akvizice, za oddělení akvizice a s paní Annou Zárubovou-Říhovou, zástupkyní vedoucího na pobočce Korunní, za oddělení služeb, jejichž přepisy zde uvádím. Plné znění rozhovorů je doslovně uvedeno v příloze.

Podle paní Mgr. Jany Krpatové pojem „kontroverzní“ znamená: sporný, spjatý s rozdílnými názory, leckdy i poněkud bouřlivými a emocionálními, vyvolávající diskuse o přínosnosti či dokonce nebezpečnosti a závadnosti (mravní, zdravotní, sociální...), v rozporu s názory majoritní společnosti. Tyto tituly, které paní Mgr. Krpatová četla pouze ze svých soukromých a studijních důvodů, podle ní však kontroverzní nejsou, raději by použila termín alternativní.

Knihovna získává tuto literaturu v rámci povinných výtisků, jako nabídky od jejích distributorů, jako dary a čtenáři sami navrhuji tipy na doplnění fondu. Z hlediska režimu speciálního pro tento typ literatury odkazuje paní Mgr. Jana Krpatová na strategii celé Městské knihovny v Praze: „*Jsme veřejná knihovna, poskytující služby všem sociálním a věkovým skupinám, s jedním společným, univerzálním fondem pro celou síť našich poboček*“ a na zákonnou povinnost zpřístupnění povinných výtisků veřejnosti. Nicméně uvádí, že jedná-li se o velmi kontroverzní (či příliš alternativní) titul, zpřístupňuje ho knihovna většinou v omezeném množství (tj. povinný výtisk, dar či koupě menšího počtu exemplářů).



Knihovna dostává nabídky titulů od náboženských skupin. Pokud se jedná o téma, které není ve fondu knihovny zastoupené, zároveň se nejedná o propagační příručku a nabízený titul (nejčastěji dar) má určitou informační hodnotu, oddělení akvizice zvažuje jeho zařazení. Paní Mgr. Krpatová však upozorňuje, že je vždy nutné uvážit náklady na zpracování a společenskou a informační přínosnost pro uživatele knihovny, což znamená brát ohled na to, že se nejedná o knihovnu specializovanou na náboženskou literaturu a proto se snaží zpřístupnit jen základní informace.

Dary s náboženskou a duchovní tematikou jsou knihovnou považovány často za alternativní, pro užší okruh uživatelů, proto jsou zařazovány v omezeném množství a není jejich dokupování věnována zvýšená pozornost. Je tomu tak často proto, že jejich životnost a atraktivnost bývá omezená a zájem o ně kolísá či dokonce časem klesá. Ovšem paní Mgr. Krpatová však zdůrazňuje, že pokud oddělení akvizice dostane zpětnou vazbu ze služeb či přímo od čtenářů, že je o určitý titul zvýšený zájem či jsou na něj rezervace, knihovna se snaží tento titul dokoupit.

Paní Anna Zárubová-Říhová si pod pojmem kontroverzní představí něco, co vzbudí emoce, něco sporného, o čem se hodně diskutuje a debatuje. Některé tyto tituly, které paní Zárubová-Říhová četla a podobnou literaturu vyhledává, by označila za kontroverzní, protože podle ní se na některé církve, které jsou ve výběru zastoupeny, pohlíží spíše jako na sekty (pozn. autorky – nejspíš myšleno pejorativně), ačkoliv uvádí, že v cizině to může být naopak. Podle paní Zárubové-Říhové má však knihovna ve fondu i kontroverznější tituly.

Na tento typ literatury se čtenáři dotazují často – nejčastějšími tématy jsou jóga, esoterika a new age. Časté jsou i dotazy na konkrétní autory (Osho, Louise L. Hay, aj.). Také uvádí, že si čtenáři sami vyhledávají knihy v katalogu a potřebují pak už jen pomoci najít správný regál ve volném výběru. Paní Zárubová-Říhová zdůrazňuje, že zpřístupňování je stejné pro všechny fond – v pobočce Korunní je fond zpřístupněn na volném výběru a většina zároveň v absenčním režimu, včetně mnou uvedených titulů.

Paní Anna Zárubová-Říhová vysvětluje, že signatura „L“ pojímá knihy jak filosofické, tak náboženské, etické a vůbec duchovní, takže do tohoto oddílu podle ní tyto tituly zapadají. Avšak jako vylepšení uvádí možnost prolnutí s částí signatury P, konkrétně by se jednalo o obsahovou charakteristiku „OCH P4e“, obor alternativní medicíny, protože některé tituly se podle ní z obou signatur vzájemně dobře doplňují.

### 3.3 Analýza prezentace fondů vybrané knihovny z hlediska tématu práce

Informace o prezentaci fondů pro svou práci jsem našla jak na webovém katalogu knihovny, který nyní slouží jako hlavní nástroj pro vyhledávání pro čtenáře a uživatele knihovny, tak i ve stávajícím knihovnickém systému Koniáš, který je dostupný pouze přímo v knihovně a který využívají již pouze knihovníci jako interní systém.

#### 3.3.1 Metody katalogizace

Katalogizace se v Městské knihovně Praha tradičně realizuje podle pravidel ISBD a AACR2R ve formátu MARC 21, ale v současné době se od května implementují nová pravidla RDA a formát UNIMARC. Katalogizační záznam navíc musí obsahovat všechny autory, překladatele i ilustrátory, jak je již vidět v záznamech na webovém katalogu knihovny.

Knihovna se také snaží zajistit zrychlené zpracování české tištěné produkce pro sdílenou katalogizaci knihoven ČR přes Centrální portál knihoven.

#### 3.3.2 Věcné pořádání

Věcné pořádání je v Městské knihovně uskutečňováno skrze **Obsahové charakteristiky, tzv. OCHy a deskriptory (předmětová hesla).**

##### Deskriptory

Pro věcné pořádání se dříve používala předmětová hesla (řetězce), která jsou však v současné době nahrazena tezaurem a klíčovými slovy.

Pomocí deskriptorů je možné vyhledávat ve webovém prohlížeči knihovny v online režimu v panelu vlevo principem tzv. sněhové koule, kdy neexistuje jediný ucelený seznam deskriptorů, ale pomocí neustálého odhalování hlubších vrstev rozklikáváním a konkretizováním zájmu uživatele dojde nakonec k požadovanému cíli.

Druhým způsobem je na webu v libovolném záznamu titulu kliknout na záložku Podobné, kde jsou všechny deskriptory vázající se na daný titul vypsané. Jsou vzájemně propojeny vazbami a při kliknutí na požadovaný deskriptor se objeví nový seznam výsledků.

V systému Koniáš je vyhledávání pomocí deskriptorů mnohem složitější, ale za to rychlejší a přesnější.

## Obsahové charakteristiky (tzv. OCHy)

Obsahové charakteristiky představují tematické skupiny, které v systému knihovny zastupují Mezinárodní desetinné třídění a Konspekt.

Slouží pro nabízení fondu na volném výběru, pro přesnou orientaci. Konkrétní obsahové charakteristiky každého titulu nabízeného knihovnou jsou také zobrazovány na internetových stránkách ve webovém katalogu knihovny. Základní obsahové charakteristiky také představují první znak signatury (značka vyjadřující umístění dokumentu v knihovně).

**Tabulka 10:** Základní obsahové charakteristiky Městské knihovny v Praze

Kód	Charakteristika
C	DOMÁCNOST.
D	DĚJINY. DĚJEPIS.
E	ZEMĚPIS. VLASTIVĚDA. ETNOGRAFIE.
G	SPOLEČENSKÉ VĚDY.
K	PŘÍRODNÍ VĚDY.
L	<b>FILOSOFIE. PSYCHOLOGIE. ESTETIKA. ETIKA. LOGIKA. NÁBOŽENSTVÍ.</b>
N	PEDAGOGIKA. ŠKOLSTVÍ. VÝCHOVA. VZDĚLÁVÁNÍ.
O	PRÁVO. PRÁVNÍ VĚDA.
P	LÉKAŘSTVÍ A ZDRAVOTNICTVÍ.
R	JAZYKOVĚDA.
S	UMĚNÍ.
T	TECHNIKA.
U	VŠEOBECNÉ ENCYKLOPEDIE.
V	HUDBA.
W	VOJENSTVÍ.
X	LITERATURA.
Y	TĚLESNÁ VÝCHOVA A SPORT.
Z	ZEMĚDĚLSTVÍ. LESNICTVÍ. MYSLIVOST.

**Tabulka 11:** Obsahové charakteristiky aktuální pro nová náboženství, sekty a okultní vědy

Kód	Charakteristika
L1d	Filozofie ducha. Metafyzika duchovního života. Teosofie. Reinkarnace. Duchovní růst. New Age. Nadpřirozené jevy.
L1d1	Problémy okultismu. Okultní vnímání. Magie. Hermetismus. Esoterika.
L1d2	Astrologie. Horoskopy. Chiromantie. Spiritismus. Jasnovidectví. Věštění. Proroctví. Snáře. I-ťing. Výklad karet. Tarot. Numerologie.
L6h	Křesťanské církve, obce a sekty. Původní církve. Východní křesťanské církve. Ruská pravoslavná církev. Řecká církev. Slovanská církev. Římskokatolická církev. Národní episkopální církve. Anglikánská církev. Protestantské církve a sekty. Presbyteriáni. Baptisté. Metodisté. Unitáři. Ostatní křesťanské obce většinou bez kněží. Mormoni. Kvakeři. Svědkové Jehovovi. Armáda spásy. YMCA, YWCA. Náboženské spolky.
L6i	Náboženství a srovnávací věda o náboženství (religionistika). Lidová religiozita. Filozofie a psychologie náboženství. Náboženský fanatismus. Sekty (obecná problematika).
L6j	Mimokřesťanská náboženství.
L6j1	Mimokřesťanská náboženství. Starověká náboženství. Starořecké a starořímské náboženství. Klasická mytologie. Náboženství germánských a baltských národů. Pohanská náboženství našich předků (Slované, Keltové).
L6j2	Mimokřesťanská náboženství. Východní náboženství. Indická náboženství. Brahmanismus. Buddhismus. Hinduismus. Jóga. Zenový buddhismus. Perská náboženství. Íránská náboženství. Učení Zarathuštrovo.
L6j3	Mimokřesťanská náboženství. Židovské náboženství. Judaismus.
L6j4	Mimokřesťanská náboženství. Islám. Mohamedánství. Baháismus.
L6j5	Mimokřesťanská náboženství. Ostatní náboženství. Šamanismus. Náboženství přírodních národů. Satanismus. Novopohanství.

**Tabulka 12:** Obsahové charakteristiky, které se objevují u titulů vybraných pro tuto práci

Kód	Charakteristika
D1b	Kulturní dějiny. Mytologie. Dějiny civilizací.
L2a2	Vyšší psychické procesy (pozornost, paměť, obrazotvornost, myšlení, intuice). Spánek. Hlubinná psychologie. Psychoanalýza. Psychopatologie. Autosugesce. Parapsychologie. Zvláštní duševní stavy a procesy (hypnotismus). Holotropní dýchání. Návraty do minulých životů (reinkarnační regrese).
L2b	Hygiena duševního života. Časová tíseň. Stresy. Fobie. Agresivita. Úzkost. Bolest. Napětí. Mezilidské vztahy. Asertivita. Image. Řeč těla.
P4e	Alternativní medicína. Homeopatie. Fytoterapie. Aromaterapie. Orientální medicína. Akupunktura. Akupresura. Lidové léčitelství.
V8a27	Meditace, relaxace, hudba New Age.
Y2b	Gymnastika. Tělocvik. Aerobik. Fitness. Akrobatika. Pole dance. Jóga. Tai-chi.
Y2j	Táboření. Skauting. Junák. Kempink.

### 3.3.3 Dostupnost titulů na webovém katalogu

Uživatel může tituly nalézt několika způsoby. Na hlavní stránce Městské knihovny v Praze ([www.mlp.cz](http://www.mlp.cz)) nejprve musí kliknout na kartu Katalog on-line, kdy se mu zobrazí vlastní katalog knihovny.

Prvním způsobem je využití vyhledávacího řádku katalogu, ve kterém si můžeme vybrat z několika polí – Hledat všude, Na webu a V katalogu. Zpravidla je nejvhodnější vybrat pole Hledat všude, případně pak V katalogu. Do vyhledávacího pole pak musíme manuálně zadat název knihy, autora, signaturu nebo alespoň nějaké tematické heslo, které hledáme.

Druhým způsobem je využití postranního interaktivního panelu na levé straně vyhledávací stránky s názvem Upřesnit hledání. Zde se požadovaného titulu dobereme přesně opačným způsobem. Můžeme si zde vybrat z nabídky: Autor, Zaměření, Rok vydání, Jazyk, Téma, Deskriptor a Nakladatel. Po vybrání příslušného pole se zobrazí obecný seznam výsledků, který dále upřesníme tak, že klikneme na požadovanou položku. Interaktivní nabídka se stále mění s postupujícím se upřesněním a snižuje se počet nabízených titulů, čímž je i více specializuje. Jednotlivá pole jsou navzájem provázaná a mohou se během upřesňování kombinovat. Kritéria pro vyhledávání požadovaného titulu tak mohou být různá.

Panel Upřesnit hledání lze využít také během vyhledávání s pomocí vyhledávacího řádku a obě metody tak zkombinovat. Pokud uživatel zadá např. nějaké předmětové heslo a zobrazí se mu odpovídající výsledky, následně může na levém panelu začít tyto výsledky upřesňovat (odtud název panelu), až nalezne to, co chce. Tohoto panelu se také dá využít při tzv. discovery – prozkoumávání, kdy uživatel ani neví, co přesně hledá, ale tímto způsobem může objevit nové věci, které by ho mohly zajímat a rozšířit si tak své zájmy.

### **3.3.4 Dostupnost titulů v systému Koniáš**

V systému Koniáš nese konkrétní titul navíc například tyto informace oproti webovému katalogu: kde konkrétně je publikace dostupná (titul se může nacházet na konkrétním místě na volném výběru, ve skladu, na jiné pobočce, ale také může nést označení oprava – ke knihaři, nebo hledá se, když titul není možné momentálně dohledat anebo může být ukradena), jak byla získána, kolik stála, počet nakoupených svazků, celkový počet svazků, zda je na ní nějaká rezervace, zda byla vyexpedována a kam a jak dlouho je uložena ve skladu.

### **3.3.5 Dostupnost titulů v knihovně**

Městská knihovna v Praze je na fyzických pobočkách dělena do několika tematických a místně rozlišených úseků a oddělení pro různé typy čtenářů. Základní dělení je na:

- Oddělení pro děti
- Oddělení pro mládež
- Oddělení pro dospělé

Ty se mohou dále dělit například na:

- Oddělení beletrie (zvlášť např. detektivní, dívčí literatura, sci-fi a fantasy...)
- Oddělení poezie
- Oddělení naučné literatury (např. jazyky, militaria, cestování...)

Těmto oddělením a úsekům zpravidla v pobočkách náleží také příslušné piktogramy, které usnadňují čtenáři orientaci.

### 3.3.6 Vlastní analýza

U každého titulu jsem zkoumala klíčová slova (deskriptory), pro jaký okruh čtenářů je určen, do jakého tématu je zařazen (OCHy) a u vybraných titulů jak je dostupný přes online katalog přes panel Upřesnění hledání (jedná se o filtrování pomocí faset) tak, aby se výsledek hledání nacházel na 1. straně výsledků.

**Tabulka 13:** Seznam titulů a okruhy čtenářů jejich určení

Titul	Zařazení
1) Existuje Stvořitel, který se o vás stará?	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 10939</li></ul>
2) Kniha Mormonova	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 18191</li></ul>
3) Adventismus v proměnách času	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 13045</li></ul>
4) Myšlenky	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L17505</li></ul>
5) Śrīmad Bhāgavatam	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 6696/1-3</li></ul>
6) CD Boundless	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: CD 11893</li></ul>
7) Oranžová kniha: meditační techniky	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 4865</li></ul>
8) Jóga pro všechny	Naučná literatura – pro dospělé –tělesná výchova a sport <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: Y 3916</li></ul>
9) Zen pro každého: chvála přítomnosti	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 19258</li></ul>
10) Velká pečeť: prostor a radost bez hranic	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 9788</li></ul>
11) Nejsvětější kniha	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 19150</li></ul>
12) Rosekruciánská duchovní věda	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: L 12993</li></ul>
13) Tajný symbol	Naučná literatura – pro dospělé – dějiny <ul style="list-style-type: none"><li>• signatura: D 19035</li></ul>

14) Ve světle Pravdy: poselství Grálu	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 16964
15) Scientologie: základy myšlení	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 14990
16) Klíč k teosofii	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 18027
17) Anthroposofie	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 9229
18) Tajemné absolutno	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 10068
19) Novodobý český hermetismus	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 15035
20) Dějiny magie	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 7129
21) Kabala	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 12731
22) Moderní čarodějnictví	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 15414
23) Živá tradice druidů	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 12818
24) Satanská bible	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 17692
25) Woodcraft	Naučná literatura – pro dospělé – tělesná výchova a sport • signatura: Y 2399
26) Vúdú: magie a náboženství	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 18590
27) Čtenáři nekonečna	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 11458
28) Myšlenky srdce: poklad vnitřní moudrosti	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 17838
29) Jak nám mohou pomoci drahé kameny	Naučná literatura – pro dospělé – lékařství • signatura: P 9429
30) Holotropní vědomí	Naučná literatura – pro dospělé – filosofie • signatura: L 6717



**Tabulka 14:** Příklady dostupnosti titulů na web. katalogu skrze panel Upřesnit hledání

Titul č.	Dostupnost na webovém katalogu
1) Existuje Stvořitel, který se o vás stará?	Zaměření: Naučná → Téma: náboženství → Deskriptor: výklady → křesťanství → náboženství → sekty = NALEZENO Pozn: pokud však přidáme Svědci Jehovovi, titul se nezobrazí
2) Kniha Mormonova	Zaměření: Naučná → Téma: náboženství → Deskriptor: výklady → křesťanství → náboženství → sekty → mormoni → Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů - NENALEZENO
5) Śrīmad Bhāgavatam	Zaměření: Naučná → Téma: náboženství → Deskriptor: výklady → východní filosofie → východní náboženství → indická filosofie - NENALEZENO
21) Kabala	Zaměření: Naučná → Téma: náboženství → Deskriptor: výklady → mystika → židovská mystika / okultismus = NALEZENO

**Tabulka 15:** Seznam titulů a jejich kompletní deskriptory z hlediska tématu

<b>Titul</b>	<b>Deskriptory</b>
1) Existuje Stvořitel, který se o vás stará?	Křesťanství, křesťanská filosofie, jehovisté, sekty, stvoření, náboženství, svět, Bůh
2) Kniha Mormonova	Křesťanství, náboženské texty, Mormoni, Církev Ježíše Krista svatých posledních dní
3) Adventismus v proměnách času	Adventisté, dějiny, Adventisté sedmého dne
4) Myšlenky	Náboženská hnutí, unitarismus (náboženství), unitáři
5) Śrímad Bhágavatam	Indická filosofie, Haré Kršna, náboženské texty, indická náboženství
6) CD Boundless	Pouze obecné k formátu a zpracování
7) Oranžová kniha: meditační techniky	Meditace, psychologie, meditační techniky, sebepoznávání, duševní hygiena, duševní zdraví
8) Jóga pro všechny	Duchovní cvičení, cvičební program, životní styl, jóga, cvičení (tělesná a pohybová činnost)
9) Zen pro každého: chvála přítomnosti	Buddhismus, tibetský buddhismus, životní harmonie, mezilidské vztahy, jóga, tantra, životní moudrost, meditace, láska, zenový buddhismus, moudrost, sebepoznávání
10) Velká pečeť	Buddhismus, mysl, tibetský buddhismus
11) Nejsvětější kniha	Církevní předpisy, náboženský život, Bůh, náboženské texty, baháismus
12) Rosekruciánská duchovní věda	Teosofie, spiritualita, duchovní hnutí, duchovní nauky, tajná učení, duchovní cesta
13) Tajný symbol	Svobodní zednáři, osobnosti, rituály, ilumináti, obřady, antologie, symboly, historické dokumenty
14) Ve světle Pravdy: poselství Grálu	Náboženství, Grál, New Age, esoterika
15) Scientologie: základy myšlení	Duševní zdraví, štěstí, sebepoznávání, filosofické výklady, intelekt, scientologie, dianetika, duchovní růst

16) Klíč k teosofii	Teosofie, minulé životy, duchové, Teosofická společnost, reinkarnace, esoterika, smysl života, karma (náboženský a filosofický pojem), člověk, život po smrti, sebezdokonalování, esoterické výklady
17) Antroposofie	Antroposofie, lidský život, duchovní cesta, myšlení, duchovní hnutí, poznání (filosofický pojem), vědomí,
18) Tajemné absolutno	Česká filosofie, křesťanská mystika, duchovní cvičení, duchovní život, mystika, jóga, absolutno
19) Novodobý český hermetismus	Dějiny, hermetismus, Eliáš Oldřich, Kefer Jan, Louda Josef, esoterika, 19. St., Griesse Otakar, Kohout Petr, Theofanus, Weinfurter Karel, okultismus, 20. St., Hauner Emanuel, Lasenic Pierre de, Theophanus, Meyrink Gustav, osobnosti, Arvéd Smíchovský Jiří, Kabelák František, Leonhardi Adolf Franz, Šafařík Jaroslav
20) Dějiny magie	Dějiny, Astrologie, kabala, satanismus, hermetismus, magie (duchovní věda), čarodějnictví, léčitelství, spiritismus, Rosenkruciáni, druidové, okultismus, věštění, alchymie, esoterika, runy, svobodní zednáři
21) Kabala	Mystika, kabala, symbolika, židovská filosofie, esoterika, židovská mystika, magie (duchovní věda), rituály, judaismus, okultismus, židovské tradice
22) Moderní čarodějnictví	Čarodějnictví, čarodějnice, Wicca, novopohanství
23) Živá tradice druidů	Druidové, posvátno, pohanství, spiritualita, autobiografická vyprávění, příroda, novopohanství
24) Satanská bible	Satanismus, církve, okultismus, ďábel, obřady, sekty, rituály
25) Woodcraft	Skauting, příroda, tábornictví, mravní zákony, ekologická hnutí, Seton Ernest Thompson, moudrost, životní styl, woodcraft, hnutí, ekologie, mezinárodní organizace, Liga lesní moudrosti, pobyty v přírodě, indiáni, Seifert Miloš
26) Vúdú: magie a náboženství	Africká náboženství, vúdú, Haiti, animismus, magie (duchovní věda)

27) Čtenáři nekonečna	Magie (duchovní věda), vnímání, antropologické studie, Juan, čarodějnictví, indiánské kultury, duchovní nauky, duchovní poznání, duchovní cvičení, duchovní cesta, Castaneda Carlos
28) Myšlenky srdce: poklad vnitřní moudrosti	Autogenní trénink, praktická cvičení, pozitivní myšlení, duchovní cvičení, duševní hygiena, štěstí, meditace, texty, New Age, láska
29) Jak nám mohou pomoci drahé kameny	Léčitelství, drahé kameny, terapie
30) Holotropní vědomí	Hlubinná psychoterapie, výzkumy, porod, paměť, smrt, vědomí

**Tabulka 16:** Seznam titulů a jejich obsahové charakteristiky

OCH	Číslo titulů (viz předchozí tabulky)																													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
L1d							x					x		x	x	x	x	x										x		
L1d1																			x	x		x								
L2a2																														x
L2b									x																					
L6h	x	x	x	x																										
L6j2					x					x																				
L6j3																					x									
L6j4											x																			
L6j5																							x	x		x	x			
V8a27						x																								
Y2b								x																						
D1b													x																	
Y2j																									x					
P4e																													x	

### **3.4 Analýza užití fondů vybrané knihovny z hlediska tématu práce**

#### **3.4.1 Užití fondů**

I když proběhl velký boom této literatury, jak již bylo řečeno, hned po revoluci, obecně lze říci a do dnešní doby platí, že si lidé takto zaměřené tituly půjčují nejvíce ještě v tom období, kdy jsou zpřístupněny a kdy jsou nové, nejčastěji proto, že jsou aktuálně probírané v médiích. Jednalo se a jedná často o reakce na různé aktuální workshopy, návštěvy zahraničního hosta nebo celkově na situaci ve společnosti.

Nejprve bylo umožněno tyto tituly si půjčovat pouze prezenčně, protože často byly z počátku, jak dokládají i zjištěné 2 příklady v analýze této práce, bohužel ve velmi krátké době zcizeny. Knihovna tehdy neměla mnoho prostředků, jak svůj fond aktivně uchránit. Postupem času se tyto tituly však začaly půjčovat běžně jako kterékoli jiné tituly, ačkoliv u některých titulů (např. Satanská bible), které byly určeny jako rizikové svým obsahem a tím i možným vlivem, tento přístup přetrval poměrně dlouhou dobu z důvodu dohledu nad vlivem takovéto knihy např. na mladistvé.

Od roku 1998 byly tyto tituly zpřístupňovány jako reakce na otázky mladých lidí, kteří si je zejména v následujícím roce 1999 začali půjčovat v hojném počtu na dvojnásobné výpůjční doby. V dnešní době zaznamenal zájem o tuto literaturu oproti obdobím, kdy byly knihy nové, v některých oblastech jistý útlum, dnes se o ni zajímají zejména studenti.

### 3.4.2 Vlastní analýza

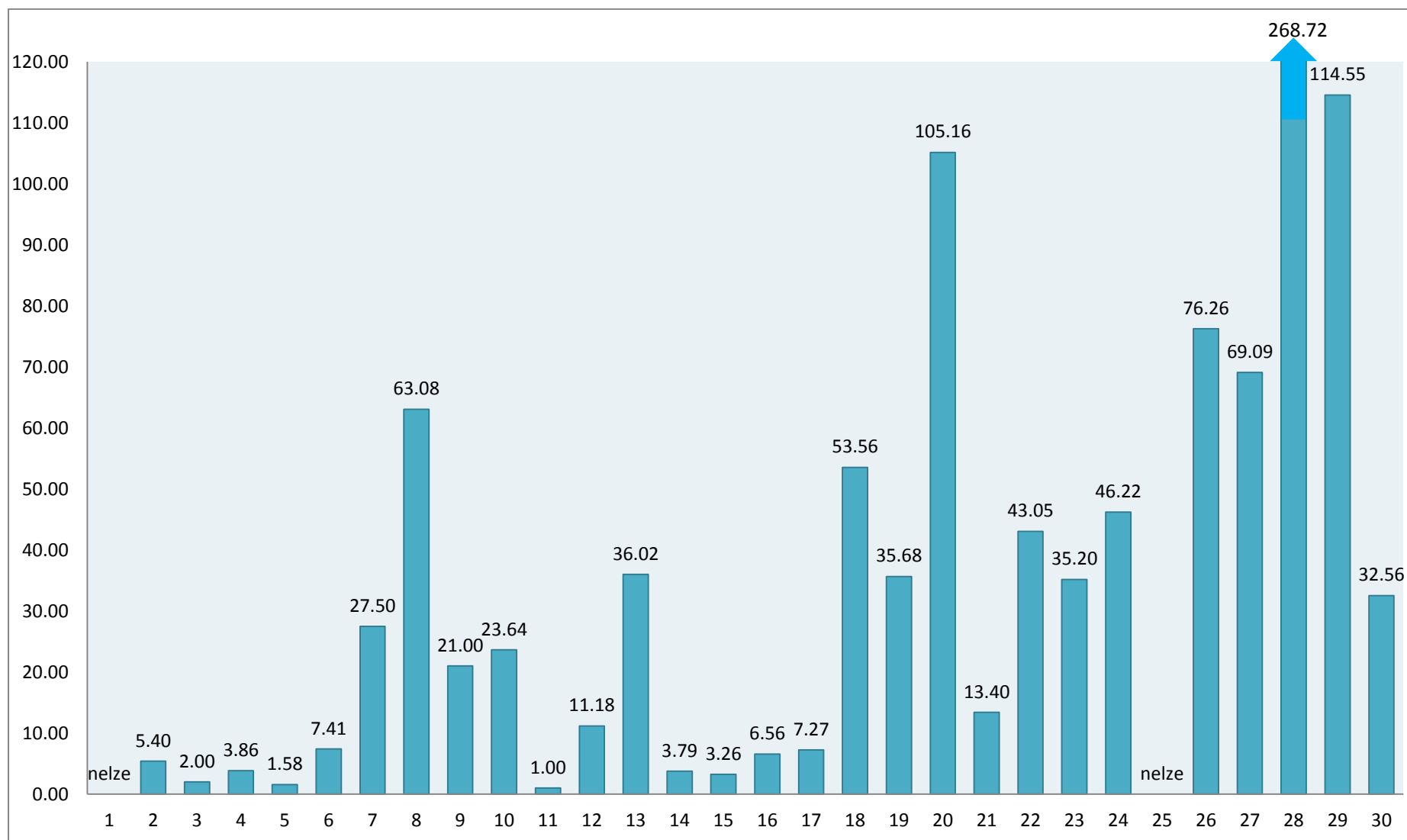
**Tabulka 17:** Seznam vybraných titulů a jejich půjčovnost

<b>Titul</b>	<b>Počet svazků původně zakoupených / nyní přístupných</b>	<b>Kdy zpřístupněno (v automatizovaném systému)</b>	<b>Počet absenčních výpůjček</b>	<b>Průměrná půjčovnost titulu na rok (k 5/2015)</b>
1) Existuje Stvořitel, který se o vás stará?	1/0	5/2003	3	Nelze vypočítat, kniha byla zcizena
2) Kniha Mormonova	2/2	9/2013	9	5,4
3) Adventismus v proměnách času	1/1	11/2006	17	2
4) Myšlenky	1/1	1/2013	9	3,86
5) Šrímad Bhágavatam	5/2	10/2000	23	1,58
6) CD Boundless	1/1	2/2005	76	7,41
7) Oranžová kniha: meditační techniky	8/2	10/2002	346	27,5
8) Jóga pro všechny	13/12	11/2008	410	63,08
9) Zen pro každého: chvála přítomnosti	11/11	2/2015	21	Zatím 21
10) Velká pečeť	12/9	5/2001	331	23,64
11) Nejsvětější kniha	1/1	1/2015	1	Zatím 1
12) Rosekruciánská duchovní věda	2/2	11/2006	95	11,18
13) Tajný symbol	12/12	4/2010	183	36,02

14) Ve světle Pravdy: poselství Grálu	1/1	3/2012	12	3,79
15) Scientologie: základy myšlení	1/1	7/2009	19	3,26
16) Klíč k teosofii	1/1	7/2013	12	6,56
17) Antroposofie	2/1	5/2000	109	7,27
18) Tajemné absolutno	17/12	9/2001	732	53,56
19) Novodobý český hermetismus	18/15	7/2009	208	35,68
20) Dějiny magie	41/17	2/2004	1183	105,16
21) Kabala	4/2	5/2006	121	13,4
22) Moderní čarodějnictví	13/12	2/2010	226	43,05
23) Živá tradice druidů	10/7	6/2006	314	35,2
24) Satanská bible	11/11	2/2013	104	46,22
25) Woodcraft	45/22	chybí	348	Nelze vypočítat
26) Vúdú: magie a náboženství	20/19	3/2014	89	76,26
27) Čtenáři nekonečna	33/25	5/2004	760	69,09
28) Myšlenky srdce	50/48	1/2013	627	268,72
29) Jak nám mohou pomoci drahé kameny	31/25	1/2008	840	114,55
30) Holotropní vědomí	10/2	11/2002	407	32,56



**Graf 2:** Průměrná půjčovanost vybraných titulů na rok (k 5/2015)



### **3.5 Kritické zhodnocení případové studie z hlediska tématu práce**

#### **3.5.1 Kritické zhodnocení analýzy budování fondu**

Z případové studie budování fondu Městské knihovny v Praze z hlediska zastoupení oblasti nových náboženství, sekt a magie vyplývá, že pouhých 29% představuje získání těchto titulů povinným výtiskem. Podobný počet, 24%, představuje získání darem. Za velkou výhodu může však být považována téměř celá polovina, tj. 47%, která určuje vlastní aktivitu knihovny na pořizování takovýchto titulů, tedy přímé zakoupení. To se děje jak jako výsledek nabídek nakladatelů a snahy knihovny poskytovat základní informace o všem celkovém vědění, tedy tato oblast rozhodně není nijak opomíjena, tak také jako odpověď na zájem čtenářů.

Strukturovaný rozhovor byl proveden jak na straně akvizice, tak na straně služeb. Obě tázané osoby téměř shodně uvedly, že pojem kontroverzní pro ně představuje něco vyvolávajícího emoce, diskuze a debaty a co je sporné s názorem majoritní společnosti. Na otázku o označení právě těchto titulů za kontroverzní první osoba zásadně nesouhlasila (chtěla použít spíše termín alternativní), zatímco druhá přes odkaz na pejorativní význam sekt přiznala tuto možnost u některých titulů, nakonec však potvrdila, že tyto nepatří mezi nejkontroverznější tituly knihovny. Shodou okolností obě osoby potvrdily, že se ve svém volném čase zajímají o tento typ literatury. Obě osoby také potvrdily, že knihovna nemá žádnou směrnici, která by řídila, jak se mají tyto tituly zpřístupňovat a půjčovat, tudíž jsou zpřístupněny naprosto volně, nicméně výjimkou, že tituly považované za velmi kontroverzní (ne však žádný z tohoto seznamu) mohou být omezovány zakoupením pouze jednoho exempláře.

Zbylé otázky byly specifické pro oblast akvizice nebo přímého styku se čtenáři. Nejzajímavějšími zjištěními bylo, že knihovna dostává nabídky přímo od náboženských skupin (často také jako nevyžádané dary), dále že pokud dostane oddělení akvizice zpětnou vazbu od čtenářů, že by měli zájem o nějaký takovýto titul, knihovna se jej snaží jako kterýkoliv jiný dokoupit a že bylo potvrzeno zjištění analýzy v této práci, že některé signatury, jiné než L, mají velmi podobné tematické zastoupení a navíc také, že by bylo podle dotazované možné v budoucnu zvážit jejich sloučení.

### 3.5.2 Kritické zhodnocení analýzy prezentace fondu

Případová studie prezentace fondu se dělí do několika dílčích analýz.

Z hlediska zařazení těchto titulů bylo zjištěno, že pouhých 17% nese jiné označení signatury, než je L (což znamená oddělení naučné literatury pro dospělé – filosofie, psychologie, estetika, etika, logika a náboženství), to znamená vysokou podobnost zařazení vybraných titulů.

Analýza obsahových charakteristik, vychází z analýzy signatur. Za výhodu lze považovat přítomnost vysokého počtu obsahových charakteristik zabývajících se podrobně tématy nových náboženství, sekt a magie (11 přímých z kategorie L-náboženství a 7 z jiných oblastí, okrajově se těchto témat dotýkajících, z toho 14 jich je aplikováno na vybrané tituly). Velmi pozitivní je, že některé obsahové charakteristiky se u vybraných titulů shodují, nejvyšší četnost je 8 shod (OCH L1d). Díky tomu je přímo v knihovně orientace pro zájemce o podobné tituly poměrně snadná. Stačí vyhledat oddělení naučné literatury pro dospělé, L. Přímou na policích se nachází štítky s názvy první podtřídy obsahových charakteristik, které stačí, aby si zájemce přečetl, a obecně se tituly nachází poměrně blízko sebe. Jisté nesnáze by uživatel měl snad s oblastmi např. jógy, které patří do tělovýchovy nebo účinků drahých kamenů, které jsou řazeny do přírodních věd, ale vše se nachází v naučné literatuře.

Za nevýhodu bych mohla považovat výsledky analýzy dostupnosti vybraných exemplářů ze seznamu titulů ve webovém katalogu pomocí bočního panelu Upřesnit vyhledávání přes fasety principem sněhové koule. Vybrala jsem 4 zástupce – dva záměrně si podobné ze stejné skupiny, další náhodně a poslední z poslední desítky titulů. Dva ze čtyř příkladů nebylo možné pomocí faset vyhledat a to ani přes to, že se uživatel nachází přesně v odpovídající fasetě pro konkrétní hnutí. Výsledek nebyl ani u obou podobných si titulů kladný. Z analýzy vyplývá, že uživatel může udělat chybu již v prvních úrovních faset a pak již požadovaný titul nemůže najít, i když je ve správné fasetě, to je velmi matoucí a nepřesné.

S tím pravděpodobně souvisí také příliš vysoký počet deskriptorů popisujících dané tituly v kartě Podobné, které jsou také propojeny s panelem Upřesnit vyhledávání. I přes to, že jsou si tituly obsahově podobné, minimálně několik z nich lze považovat za náboženství / náboženské hnutí, deskriptory mají velmi málo shod mezi sebou. Nejčastěji se opakují deskriptory obecné k formátu a ke stylu textu, ale vzhledem k předmětu vyhledávání nejsou příliš relevantní. Bohužel však panel Upřesnit vyhledávání operuje i s nimi, a proto nelze

nalézt některé tituly jen proto, že se v počátcích samy nabídnou deskriptory na popis stylu textu, neboť je systém považuje za obecnější, tj. méně specializované, protože zástupců patřících pod ně je velké množství. Ve skutečnosti ale s obsahovou charakteristikou nesouvisí. Chybí podstatné spojující deskriptory a některé deskriptory existují v několika velmi jemně odlišitelných variantách téhož pojmu (např. duchovní nauky - duchovní cvičení - duchovní cesta, duševní hygiena - duševní zdraví), což snižuje přehlednost. Na webu bych rozhodně doporučila spíše vyhledávat pomocí přímého zadání nějakého slova.

### **3.5.3 Kritické zhodnocení analýzy užití fondu**

Případová studie užití fondů z hlediska vybraných titulů přinesla velmi pozitivní výsledky. Podle informací, poskytnutých mi knihovnou, je titul považován za hodně půjčovaný, když má 12 výpůjček ročně (nepočítají se dvojnásobné výpůjčky, pak by taková hodnota byla mezi 6 – 12 výpůjčkami). Toto splňuje celých 57%, jeden titul dokonce tuto hodnotu 22 krát převýšil (Myšlenky srdce od Luis L. Hay). Bohužel ze skupiny židovsko-křesťanských hnutí toto nesplňuje ani jeden titul, popravdě je to nejméně půjčovaná skupina ze všech. Skupina východních hnutí splňuje limit zhruba z poloviny. Z oblasti starých škol opět je půjčovanost vysoká u 30%. Od této oblasti však již (kromě titulu č. 25, který nemá dostatečné záznamy) všechny tituly splňují limit hodně půjčovaného titulu – zejména vedou také tituly Dějiny magie, Vúdú, Čtenáři nekonečna a Jak nám mohou pomoci drahé kameny.

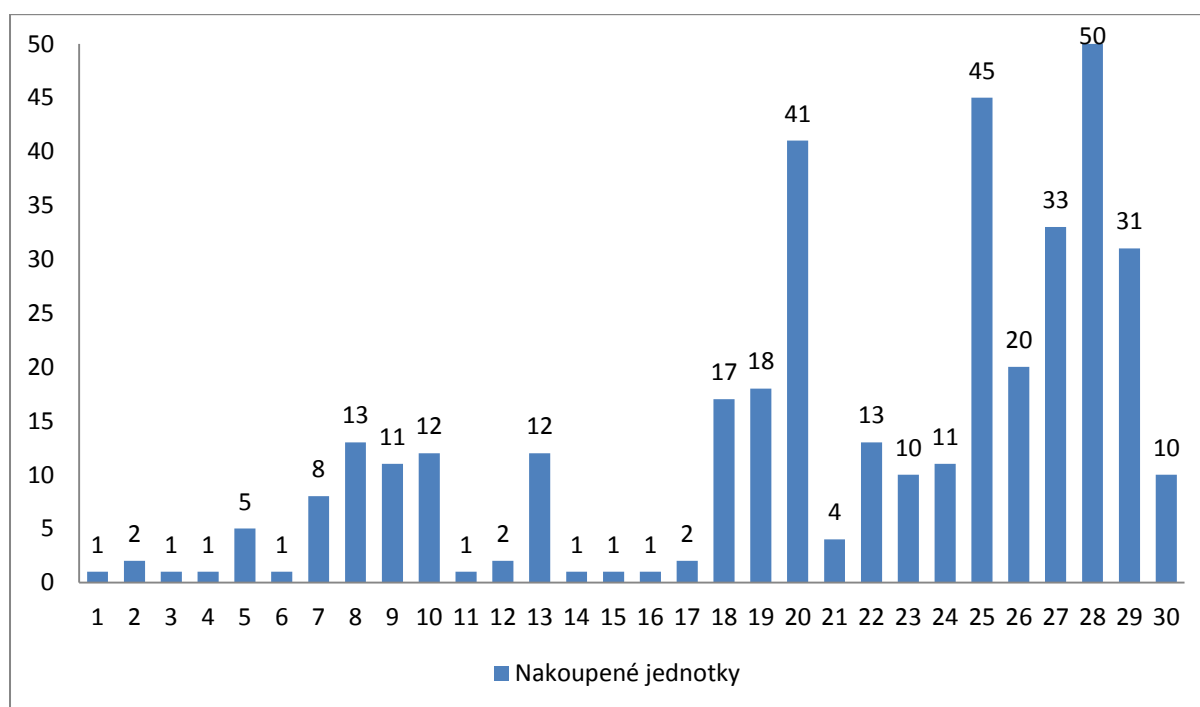
Ukázky frekvence výpůjček u méně půjčovaných titulů s jedním svazkem nepotvrdily ani nevyvrátily tvrzení akvizitérů, že tyto tituly jsou půjčovány zejména v období, kdy jsou nové a čerstvě vyšly, protože u prvního titulu, Božího principu, půjčovanost s dobou spíše vzrostla, zatímco druhý titul, Ve světle Pravdy, byl půjčován hojně v době, kdy byl nový.

## 4. ZÁVĚR

Analýza fondu Městské knihovny v Praze odhalila výhody i nevýhody v pořizování, katalogizaci, prezentaci a užití fondu, které jsou uvedeny v kapitole o kritickém zhodnocení práce a poskytla výsledky hypotéz stanovených spolu s cíli této práce. Z hlediska budování fondu se nepotvrdila hypotéza o získávání vybraných titulů převážně jako povinných výtisků. Knihovna se z téměř celých 50% aktivně podílí na získávání těchto titulů, jak na základě nabídek od nakladatelství, tak ze zájmů uživatelů, snaží se je zařazovat do svého fondu v rámci zpřístupnění co nejširšího vědění veřejnosti a rozhodně tuto oblast nijak neopomíjí.

Rovněž hypotéza o nakupování malých množství (tj. 1 – 3 jednotky na titul) těchto titulů se nepotvrdila, protože průměrný počet pořizovaných jednotek je 12,6. Některé tituly sice byly pořizovány pouze v jednom exempláři, jak ukazuje výsledný graf, nicméně jiné dosáhly až 50 kusů! Knihovna tedy nejspíš reflektuje zájem jejích uživatelů o tuto literaturu a ten je rozličný, ne však malý.

**Graf 3:** Nakoupené jednotky jednotlivých titulů



Hypotéza ohledně shodnosti OCHů a společném uložení vybraných titulů, které si jsou tematicky podobné, již není ve svém potvrzení či vyvrácení tak jasná. Z analýzy vyplynulo, že pouze 17% signatur / základních OCHů má jiné označení, než L (jedná se o D,

Y a P), nicméně jejich následné rozřazení není úplně shodné. Tabulka OCHů vybraných titulů ukazuje, že jsou rozřazeny do 14 různých OCHů s maximální shodou 8 titulů ze 30, což je poměrně málo a jejichž uložení ve volném výběru není zcela na jednom místě. Dalo by se tedy říci, že hypotéza byla jen částečně potvrzena, protože se skutečně ve výsledku jedná o podobné zařazení, ovšem k naprosté spokojenosti uživatele to bohužel není.

Podobnou tendenci potvrdilo 57% z vybraných titulů, které splňují označení často půjčovaný titul, tj. půjčuje se daný titul min. 12x / rok. Tato hypotéza tedy byla potvrzena jen z necelých 60%, což bych ale i tak z hlediska tématu práce považovala za úspěch. Některé tituly jsou půjčovány v aktuální době, jak je vidět na dvou příkladech málo exemplárních titulů, a zájem o ně stále stoupá, což je vidět na pořizovacím množství aktuálně vydaných titulů.

Mezi problémy, které provází prezentační činnost těchto titulů, patří bezesporu nepřesné a mnohdy neúspěšné vyhledávání vybraných exemplářů ze seznamu titulů ve webovém katalogu pomocí bočního panelu Upřesnit vyhledávání a s tím související příliš vysoký počet deskriptorů popisujících dané tituly v kartě Podobné a které jsou také propojeny s panelem Upřesnit vyhledávání. Chybí podstatné spojující deskriptory a zároveň existuje přílišná návaznost na deskriptory popisující obecný styl textu a formátu a příliš mnoho velmi podobných deskriptorů, což pravděpodobně způsobuje neefektivnost vyhledávání ve webovém katalogu.

Tato práce poskytla aktuální pohled na přístup k této literatuře z hlediska vybraných 30 titulů nejen ze strany Městské knihovny v Praze, ale díky tomu také ze strany veřejnosti. Vyplývá z ní, že tato literatura je čtenáři vyhledávána a že je knihovnou rozvíjena a podporována.

## 5. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- \* BARRET, D. V. *Sekty, kulty & alternativní náboženství*. Praha: Ivo Železný, 1998, 411 s., ISBN 80-240-0066-0. Přeložil Dušan Zbavitel.
- \* BIMKOVÁ, A., al. *Strategie Městské knihovny v Praze do roku 2015*. Vyd. 1. Praha: Městská knihovna v Praze, 2007. 65 s.: tabulky, il., grafy, mapy. ISBN 978-80-85041-00-2
- \* CELBOVÁ, I. Koniáš začal kázat v pražské Městské knihovně. *Ikaros* [online]. 1998a, roč. 2, č. 5 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/konias-zacal-kazat-v-prazske-mestske-knihovne>
- \* CELBOVÁ, I. Jsou dvě největší veřejné knihovny v Praze opravdu veřejné?. *Ikaros* [online]. 1998b, roč. 2, č. 7 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/jsou-dve-nejvetsi-verejne-knihovny-v-praze-opravdu-verejne>
- \* *Centrální katalog Univerzity Karlovy v Praze* [online]. 2012 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://ckis.cuni.cz>
- \* Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV). NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR. *Databáze Národní knihovny ČR* [online]. Ex Libris, 2014 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: [http://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file\\_name=find-a&local\\_base=ktd](http://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-a&local_base=ktd)
- \* DEWEY, M. *A classification and subject index for cataloguing and arranging the books and pamphlets of a library* [online]. Amherst, Mass.: Gordon Press, 1876, 42 s. [cit. 2015-03-27]. ISBN 08-490-1637-1. Dostupné z: <http://www.gutenberg.org/files/12513/12513-h/12513-h.htm>
- \* ENROTH, R. *Za novými světy. Průvodce sektami a novými náboženstvími*. 2. vyd. Praha: Návrat domů, 1995, 179 s. ISBN 80-85495-29-5
- \* FRICO, J. *Sekty - základní informace: Sekty všechno je jinak* [online]. 2009 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://sekty-cz.webs.com/cojesekta.htm>
- \* HRABAL, F. R. *Lexikon náboženských hnutí, sekt a duchovních společností*. 1. vyd., Bratislava: CAD Press, 1998. 516 s., ISBN 80-85349-79-5

- \* KOL. *Filozofický slovník*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1976, 555 s. Přeložily Věra Matlochová, Dagmar Houžvičková, Marie Vondrášková.
- \* Library Dewey Decimal Classification System: The Library Classification System (Dewey Decimal). COURT, Joseph, G. *Wakefield - ancestry.com* [online]. Wakefield, 2000 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://freepages.rootsweb.ancestry.com/~wakefield/definitions/deflibcl.html>
- \* LUŽNÝ, D. *Nová náboženská hnutí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997, 181 s. Religionistika, svazek 3. ISBN 80-210-1645-0.
- \* *Městská knihovna v Praze* [online]. Praha, 2010- [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.mlp.cz/cz/>
- \* MOTYČKOVÁ, V. Akviziční seminář a knižní veletrh: Dvě tradiční akce v netradičním spojení. In: *Inflow: Information journal* [online]. 2011 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.inflow.cz/akvizicni-seminar-knizni-veletrh-dve-tradicni-akce-v-netradicnim-spojeni>
- \* Online katalog Městské knihovny Praha. *Městská knihovna v Praze* [online]. 2015 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: [http://search.mlp.cz/cz/#/c\\_s\\_ol=](http://search.mlp.cz/cz/#/c_s_ol=)
- \* PIHELOVÁ, L. et al. Půjčování kontroverzních titulů ve veřejných knihovnách. *Čtenář: Měsíčník pro práci s knihou*. Praha: A.L.L. Prod., 2001, **53**(3), s. 84-87. ISSN 0011-2321.
- \* PROFANT, V. a I., O. ŠTAMPACH. Co je a co není sekta?: Je třeba kultivovat pojmosloví. *Dingir* [online]. 2000, roč. 3, č. 4, str. 5-6 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/CoJeACoNeniSekta.pdf>
- \* RICHTER, V. Komu slouží veřejné knihovny?: Týden knihoven 2005. In: *Deník veřejné zprávy* [online]. SKIP, 2005 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6192014>
- \* SEKOT, A.. *Sociologie náboženství*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1985, 362s.
- \* Seznam nových náboženských hnutí. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam\\_nov%C3%BDch\\_n%C3%A1bo%C5%BEensk%C3%BDch\\_hnut%C3%AD](http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_nov%C3%BDch_n%C3%A1bo%C5%BEensk%C3%BDch_hnut%C3%AD)



- \* STÖCKLOVÁ, A.. 2008. *Dekompozice knihovního systému*. Praha: Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze, květen 2008, 9 s, dostupný z: <http://texty.jinonice.cuni.cz/>
- \* Strukturovaný rozhovor s Annou Zárubovou-Říhovou ze dne 20. 6. 2015
- \* Strukturovaný rozhovor s Mgr. Janou Křpatovou ze dne 15. 6. 2015
- \* ŠTAMPACH, O. I. *Náboženství v dialogu: kritické studie na pomezí religionistiky a teologie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1998, 205 s. Studium (Prague, Czech Republic). ISBN 80-717-8168-1.
- \* ŠTAMPACH, O. I. *Přehled religionistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 237 s. ISBN 978-807-3673-840.
- \* Universal Decimal Classification Summary. UDC CONSORCIUM. *Multilingual Universal Decimal Classification Summary* [online]. 2013 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.udcc.org/udcsummary/php/index.php>
- \* VÁVRA, J., PhDr. a L., Ing. MATYÁŠOVÁ. *Rozbor činnosti a hospodaření MKP v roce 2014*. Praha: Městská knihovna v Praze, 2015. Dostupné z: <http://www.mlp.cz/cz/o-knihovne/rozborny-cinnosti/?knihovna=&knihovna=0>
- \* VENCÁLEK, M. *Neodruidismus a problematika jeho návaznosti na tradici náboženství Keltů*. Masarykova Univerzita. Filosofická fakulta. Ústav religionistiky. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 44 s.
- \* VOJTÍŠEK, Z. Co se slovem "sekta"? Slovo, které je odborným pojmem i nadávkou. *Dingir* [online]. 2004, roč. 7, č. 4, str. 113-114 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/1.pdf>
- \* VOJTÍŠEK, Z. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. 1. vyd. Praha: Beta Books, Alfa Publishing, 2007, 210 s. ISBN 978-80-86851-64-8.
- \* ZBÍRAL, D. *Stručný úvod do problematiky nových náboženských hnutí* [online]. 2001 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: [http://www.david-zbiral.cz/NNHuvod.htm#\\_Toc151661463](http://www.david-zbiral.cz/NNHuvod.htm#_Toc151661463)
- \* ZBÍRAL, D. *New Age a novopohanství* [online]. 2001 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.david-zbiral.cz/NewAge.htm>

## 6. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Statistické údaje o Městské knihovně v Praze za rok 2014 .....	23
Tabulka 2: Statistické údaje o uživatelích Městské knihovny v Praze za rok 2014 .....	24
Tabulka 3: Seznam titulů židovsko-křesťanských hnutí.....	37
Tabulka 4: Seznam titulů orientálních hnutí.....	38
Tabulka 5: Seznam titulů škol starodávné moudrosti .....	40
Tabulka 6: Seznam titulů hnutí vycházejících z okultismu a magie.....	42
Tabulka 7: Seznam titulů hnutí vycházejících z pohanství.....	43
Tabulka 8: Seznam titulů ostatních hnutí.....	45
Tabulka 9: Seznam titulů a způsob jejich získání do fondu Městské knihovny v Praze .....	46
Tabulka 10: Základní obsahové charakteristiky Městské knihovny v Praze .....	51
Tabulka 11: Obsahové charakteristiky aktuální pro nová náboženství, sekty a okultní vědy .	52
Tabulka 12: Obsahové charakteristiky, které se objevují u titulů vybraných pro tuto práci ...	53
Tabulka 13: Seznam titulů a okruhy čtenářů jejich určení .....	55
Tabulka 14: Příklady dostupnosti titulů na web. katalogu skrze panel Upřesnit hledání .....	57
Tabulka 15: Seznam titulů a jejich kompletní deskriptory z hlediska tématu .....	58
Tabulka 16: Seznam titulů a jejich obsahové charakteristiky.....	61
Tabulka 17: Seznam vybraných titulů a jejich půjčovnost .....	63

## **7. SEZNAM GRAFŮ**

Graf 1: Způsob získání vybraných titulů do fondu Městské knihovny v Praze.....	48
Graf 2: Průměrná půjčovanost vybraných titulů na rok (k 5/2015).....	65
Graf 3: Nakoupené jednotky jednotlivých titulů .....	69

## 8. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Existuje Stvořitel, jež se o vás stará? .....	37
Obrázek 2: Kniha Mormonova .....	37
Obrázek 3: Adventismus v proměnách času .....	37
Obrázek 4: Myšlenky .....	37
Obrázek 5: Šrímad Bhágavatam .....	38
Obrázek 6: Boundless .....	38
Obrázek 7: Oranžová kniha .....	38
Obrázek 8: Jóga pro všechny .....	38
Obrázek 9: Zen pro každého .....	39
Obrázek 10: Velká pečeť .....	39
Obrázek 11: Nejsvětější kniha .....	39
Obrázek 12: Rosekruciánská duchovní věda .....	40
Obrázek 13: Tajný symbol.....	40
Obrázek 14: Ve světle Pravdy.....	40
Obrázek 15: Scientologie .....	41
Obrázek 16: Klíč k teozofii .....	41
Obrázek 17: Anthroposofie.....	41
Obrázek 18: Tajemné absolutno .....	41
Obrázek 19: Novodobý český hermetismus .....	42
Obrázek 20: Dějiny magie .....	42
Obrázek 21: Kabala.....	42
Obrázek 22: Moderní čarodějnictví .....	43
Obrázek 23: Živá tradice druidů .....	43
Obrázek 24: Satanská bible.....	43
Obrázek 25: Woodcraft.....	44
Obrázek 26: Vúdú .....	44
Obrázek 27: Čenáři nekonečna .....	44
Obrázek 28: Myšlenky srdce .....	45
Obrázek 29: Jak nám mohou pomoci drahé kameny .....	45
Obrázek 30: Holotropní vědomí .....	45

## 8.1 Seznam zdrojů obrázků

- \* Obrázek 1: [http://www.antikvariat390.cz/fotky28964/fotos/\\_vyr\\_1968img162.jpg](http://www.antikvariat390.cz/fotky28964/fotos/_vyr_1968img162.jpg)
- \* Obrázek 2: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/89/53/Small.82.jpg>
- \* Obrázek 3: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/54/85/Small.70.jpg>
- \* Obrázek 4: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/75/01/Small.35.jpg>
- \* Obrázek 5: [http://eshop.mlha.gr/fotky35200/fotos/\\_vyr\\_25772gr-556.jpg](http://eshop.mlha.gr/fotky35200/fotos/_vyr_25772gr-556.jpg)
- \* Obrázek 6: <http://madalbal.cz/files/nakladatelstvi/newsletter/images/Boundless.jpg>
- \* Obrázek 7: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/10/32/Small.27.jpg>
- \* Obrázek 8: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/71/95/Small.49.jpg>
- \* Obrázek 9: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/10/32/Small.29.jpg>
- \* Obrázek 10: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/22/53/Small.15.jpg>
- \* Obrázek 11: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/06/35/Small.60.jpg>
- \* Obrázek 12: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/53/93/Small.39.jpg>
- \* Obrázek 13: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/85/02/Small.17.jpg>
- \* Obrázek 14: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/65/75/Small.72.jpg>
- \* Obrázek 15: [http://knihy.abz.cz/imgs/products/img\\_262628\\_orig.jpg](http://knihy.abz.cz/imgs/products/img_262628_orig.jpg)
- \* Obrázek 16: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/88/07/Small.89.jpg>
- \* Obrázek 17: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/20/92/Small.08.jpg>
- \* Obrázek 18: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/25/21/Small.85.jpg>
- \* Obrázek 19: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/78/65/Small.68.jpg>
- \* Obrázek 20: [https://obalky.kosmas.cz/ArticleCovers/141948\\_big.jpg](https://obalky.kosmas.cz/ArticleCovers/141948_big.jpg)
- \* Obrázek 21: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/50/56/Small.77.jpg>
- \* Obrázek 22: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/83/01/Small.85.jpg>
- \* Obrázek 23: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/52/45/Small.57.jpg>
- \* Obrázek 24: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/80/64/Small.69.jpg>
- \* Obrázek 25: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/19/15/Small.61.jpg>
- \* Obrázek 26: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/00/21/Small.90.jpg>
- \* Obrázek 27: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/36/87/Small.61.jpg>
- \* Obrázek 28: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/84/37/Small.29.jpg>
- \* Obrázek 29: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/02/64/66/Small.28.jpg>
- \* Obrázek 30: <http://www.pknihy.cz/cze/system/img/stuff/007238.jpg>

## 9. PŘÍLOHY

### 9.1 Rozhovor 1

**Rozhovor s Mgr. Janou Krpatovou ze dne 15. 6. 2015 s předložením seznamu titulů ze stran 37 – 45 této práce**

Z hlediska osobních čtenářských preferencí paní Mgr. Jana Krpatová uvedla, že rovněž spolupracuje s oddělením katalogizace jako lektor (dobrovolný, nikoliv placený). Pravidelně lektoruje beletrii: především severskou kriminální literaturu, psychologickou literaturu, literaturu s ženskou tematikou, ale také naučnou literaturu: obvykle z oboru sociální psychologie, sociologie, gender studies, managementu, selfmanagementu a osobního rozvoje a holokaustu. Vlastně zde propojuje své soukromé zájmy s pracovními. O nová náboženství a netradiční religiozitu se dříve zajímala, dokonce se na ní specializovala během svých studií na vysoké škole – obor kulturologie.

#### ***1. Co si představíte pod pojem, že je něco kontroverzní?***

Kontroverzní znamená sporný, spjatý s rozdílnými názory, leckdy i poněkud bouřlivými a emocionálními, (kašle) vyvolávající diskuse o přínosnosti či dokonce nebezpečnosti a závadnosti třeba mravní, zdravotní, sociální..., v rozporu s názory majoritní společnosti.

#### ***2. Označila byste tyto vybrané knihy a CD za kontroverzní? Případně proč...***

Ne. (přemýšlí) Tady je vhodné použít termín alternativní.

#### ***3. Jste, i jen občasným, čtenářem podobného typu literatury, četla jste některý z předložených titulů?***

Ano. Ale ze soukromých a studijních důvodů, nikoliv pracovních.

#### ***4. Z jakých zdrojů se k vám dostávají akviziční tipy na tuto literaturu?***

Získáváme je v rámci povinných výtisků, jako nabídky od našich distributorů, jako dary a čtenáři nám navrhuji tipy na doplnění fondu.

**5. Je nějaký specifický režim zpřístupnění kontroverzních titulů ve vaší knihovně, existuje k dané problematice nějaká směrnice, návod nebo se řídíte intuicí?**

Intuice opravdu nepatří k standardní práci akvizitéra, to by nedopadlo dobře (zasmání). Když už, tak zkušenost, znalost a praxe – to jsou hlavní nástroje akviziční práce. A pak také máme strategii, platnou pro chod a fungování celé MKP, a to včetně budování knihovních fondů. Tou se řídíme. Jsme veřejná knihovna, poskytující služby všem sociálním a věkovým skupinám, s jedním společným, univerzálním fondem pro celou síť našich poboček.

Pokud se jedná o povinný výtisk, jsme příjemci povinných výtisků pro území hl. m. Prahy, tak nám ze zákona vyplývá povinnost jeho zpřístupnění veřejnosti. (kašle) Nicméně jedná-li se o kontroverzní či příliš alternativní titul, zpřístupňujeme ho většinou pouze v omezeném množství, což je povinný výtisk, dar či zakoupíme jeden či menší počet exemplářů.

**6. Dostáváte v rámci akvizice nabídky tohoto typu literatury z méně obvyklých zdrojů, např. náboženských skupin?**

Ano, dostáváme nabídky od náboženských skupin. Pokud se jedná o téma, které nemáme ve fondu zastoupené, nabízený titul, nejčastěji jde o dar, má určitou informační hodnotu pro uživatele MKP, nejedná se o pouhou propagační či náborovou příručku, pak zvažujeme jeho zařazení do fondu. Je nutno vždy uvážit náklady na zpracování a společenskou a informační přínosnost pro naše uživatele. A také brát ohled na to, že nejsme knihovnou specializovanou na náboženskou literaturu. (kašle) Tedy naši čtenáři by tady měli mít možnost získat základní informace, ale pokud je jejich zájem hlubší, budou muset hledat přístup k informačním zdrojům jinde.

**7. Zjistila jsem, že titul CHINMOY, Sri - Má životní cesta za duší byl z fondu brzy po zpřístupnění ukraden, proč nebyl nahrazen?**

Ano, je to pravda. Tento titul byl po zpřístupnění na volném výběru ztracen. Proč se hned po ztrátě nedokoupil a zda se dal vůbec dokoupit, to Vám dnes přesně neřeknu, je to už 5 let, co byl ztracen (pousmání). Ale jednalo se o dar, stejně jako v případě i dalších titulů od tohoto autora. Tedy cíleně jsme autora nekupovali do fondu, jen zařadili na základě výhodné nabídky – darování. Dary s náboženskou a duchovní tematikou opravdu považujeme často za alternativní, pro užší okruh uživatelů, proto je zařazujeme v omezeném množství

a nevěnujeme jejich dokupům zvýšenou pozornost, na rozdíl od beletrie, společenskovední a populárně naučné literatury. Jejich životnost a atraktivnost bývá omezená – zájem o ně kolísá či dokonce časem klesá. (pauza) Pokud dostaneme zpětnou vazbu ze služeb či přímo od čtenářů, že je o určitý titul zvýšený zájem či jsou na něj dokonce rezervace, snažíme se tento titul dokoupit. Ale ve Vámi uvedeném případě nám není známo, že by se někdo po knize dlouhodobě sháněl.



## 9.2 Rozhovor 2

**Rozhovor s Annou Zárubovou-Říhovou ze dne 20. 6. 2015 s předložením seznamu titulů ze stran 37 – 45 této práce**

Z hlediska osobních čtenářských preferencí paní Anna Zárubová-Říhová představila svou četbu jako směs naučné literatury na populárně-naučné úrovni (zejména obory pedagogika, psychologie, esoterika a dějiny), současných románů, detektivek a komiksů. Z pracovních důvodů se také zajímá o dětské knihy pro starší děti (10 a více let). Mezi její oblíbenou četbu patří zejména knihy od Terryho Pratchetta, edice Track a Neewit od nakladatelství Knihy Zlín a některé knihy z nakladatelství Fra.

### ***1. Co si představíte pod pojem, že je něco kontroverzní?***

Pod pojmem kontroverzní si představím něco, co vzbudí emoce – (pauza) něco sporného, o čem se hodně diskutuje, debatuje.

### ***2. Označila byste tyto vybrané knihy a CD za kontroverzní? Případně proč...***

Některé ano, protože na některé církve, které jsou ve výběru zastoupeny, je u nás pohlíženo spíše jako na sekty, i když v cizině je to třeba naopak. Nicméně máme ve fondu určitě i kontroverznější tituly (úsměv).

### ***3. Jste, i jen občasným, čtenářem podobného typu literatury, četla jste některý z předložených titulů?***

Ano, některé jsem četla a občas podobné typy literatury čtu.

### ***4. Jak často se čtenáři na podobný typ literatury dotazují? (pozn. statistické ukazatele o půjčování mám, ale zajímá mne, zda čtenáři chtějí s vyhledáváním této literatury pomoci)***

Dotazují se poměrně často – nejčastěji asi na jógu, pak na esoteriku obecně, new age apod. (pauza) Časté jsou i dotazy na konkrétní autory (Osho, Louise L. Hay, aj.).

Někteří čtenáři si sami vyhledají knihy v katalogu a potřebují pak už pomoci jen najít ten správný regál (jsou třeba na naší pobočce prvně apod.).

### ***5. Je nějaký specifický režim zpřístupnění kontroverzních titulů ve vaší knihovně, existuje k dané problematice nějaká směrnice, návod nebo se řídíte intuicí?***

Neexistuje žádná směrnice, která by nám určovala, kde mají být tyto kontroverzní tituly zpřístupněny a zařazeny, ani jak je máme vystavovat či půjčovat.

Zpřístupňování je stejné pro všechny fondy – v naší pobočce máme vše na volném výběru a naprostou většinu fondů v absenčním režimu, včetně Vámi uvedených titulů.

***6. V současné době jsou knihy z této tematické skupiny rozděleny do tematického oddílu fondu L, domníváte se, že by bylo vhodnější jejich samostatné umístění, vytvoření nové tematické skupiny?***

Signatura „L“ pojímá knihy jak filosofické, tak náboženské, etické a vůbec duchovní. Takže sem tyto tituly vesměs zapadají.

(přemýšlí) Možná by se dalo uvažovat o prolnutí s částí signatury P, konkrétně obor P4e – alternativní medicína. Některé tituly z obou signatur se dobře doplňují.